

THE DUTCH DICKENSIAN

Volume XXXII, herfst 2012, No 78.

**The Dutch Dickensian is een uitgave van
The Haarlem Branch of the Dickens fellowship**

ISSN 0167-8388

Colofon

The Dutch Dickensian is het officiële tijdschrift van The Haarlem Branch.

The Haarlem Branch opgericht in 1956, is Branch 142 van The Dickens Fellowship.

Bestuur:

President: M. David

Secretaris: P. de Groot

Penningmeester: D. Kooiman

Secretariaat van de Haarlem Branch:

Mr. P. de Groot, Kanaaldijk 81, 1454 AC, Watergang.

E-mail: circumlocution-office@xs4all.nl

De contributie voor lidmaatschap van de Haarlem Branch bedraagt €30,- ; een familie lidmaatschap bedraagt €40,-.

Bank: ABN-AMRO AMSTERDAM

Rek. nr. 40.7745.173

t.g.v. THE DICKENS FELLOWSHIP

Het verenigingsjaar loopt van 1 januari tot en met 31 december.

Redactie van The Dutch Dickensian:

K.V. Boschma

C.A. Klok

A.A. de Landtsheer

Redactie adres:

A.A. de Landtsheer

Dikbosstraat 34

7814XN (Weerdinge) Emmen

email: aaadel@wxs.nl

Vervolg op de andere binnenzijde van de omslag

THE DUTCH DICKENSIAN

Inhoudsopgave van Volume XXXII, nr. 78, herfst 2012.

Blz.

- 2 - Van de redactie
- 3 - Van de president
- 4 - Verslag van de 230ste vergadering, Pieter de Groot
- 8 - Verslag van de 231ste vergadering, Pieter de Groot
- 12 - Verslag van de 232ste vergadering, Pieter de Groot
- 17 - Immortal Memory 2012, Lydia Ritzema
- 20 - Charles Dickens: Six things he gave the modern world, Alex Hudson
- 24 - Charles Dickens, Private Eye oktober 2011
- 25 - A Tale of Two Cities, Liesbeth van Aalst
- 29 - Dickens volgens Bronckhorst, Willem Jan S. Louridtz
- 31 - The Guardian Dickens Walks
- 35 - Real-life Charles Dickens Characters Traced, Dalya Alberge
- 36 - Dickens is niet dood NRC februari 2012, Elsbeth Etty
- 38 - Een onuitputtelijke bron: het leven van Charles Dickens, Kees Klok
- 40 - Vreemde figuren die spoken door het hoofd van mevrouw Nickleby,
Guus de Landtsheer
- 44 - Verslag van de Annual Conference Plymouth, 2012, Pieter de Groot
- 53 - Zoekhulp krantenvier Noord-Hollands archief

Ook tijdens de december-bijeenkomst zal er nog een nummer van the Dutch Dickensian verschijnen. Kopij hiervoor kun u tot de laatste week van november inzenden.

Een overzicht van eerdere publicaties in The Dutch Dickensian kunt u vinden op:
<http://home.planet.nl/~aadel/dickens.htm>

Van de redactie,

De voorjaarsbijeenkomst stond geheel in het teken van Het Boek; logisch dat er geen Dutch Dickensian verscheen, maar de afwezigheid van een redactie gaf toch te denken. Er werden emails verzonden tussen Haarlem en Drenthe. Was daar misschien, al was het maar eenmaal per jaar, de bereidheid de oude ervaring weer te gebruiken. Termen als tussenpauze werden zachtjes in oren gefluisterd. Maar was Drenthe niet te afgelegen om van daaruit de vinger aan de pols te houden? Was er misschien een mogelijkheid tot versterking van een nieuwe redactie met een aantal leden? Het bleef stil aan de horizon, maar de digitale tamtam klopte rustig door. Toen de Branch zich in juni buiten de veilige muren van Haarlem waagde voor een reis naar Bronckhorst werden de eerste resultaten geboekt. Een triumviraat geheel in Pickwickiaanse zin bestaande uit een vrouw en twee mannen wilde er nog wel eens over nadenken. Op deze zomerbijeenkomst in het Gelderse verscheen er echter weer niemand met redactionele antecedenten. Naar verluidt waren er echter leden uitgeweken naar Griekenland en het oosten van Duitsland om daar eens goed na te denken, terwijl in Brabant men de maat van de glazen opnieuw aan een nauwkeurig onderzoek onderwierp. De Annual Conference vond plaats in augustus. Een mammoet-vertegenwoordiging van de Haarlem Branch was aanwezig in Portsmouth. Naar buiten toe werd zo de schijn opgehouden dat er niets mis was in Haarlem. De secretaris bleef de moed er in houden door van iedere bijeenkomst toch maar een verslag te schrijven dat, alhoewel hij het ieder lid trouw per post toestuurde, toch past echt tot zijn recht komt in de oude vertrouwde Dutch Dickensian. De uitnodiging voor de herfstbijeenkomst viel op de deurmat en zie die werd ook weer aangekondigd op de website van de branch. Het grote nieuw zat echter verbogen in de rechterkant van de homepage. Onder de namen van ons bestuur stonden ook die van de editors van the Dutch Dickensian vermeld. Dat kon toch niet waar zijn; drie namen; het was echt waar. Als een driekoppige Phoenix is dit instituut ALTHANS VOORLOPIG uit zijn as herrezen. Voor u ligt nummer Volume XXXII, herfst, nummer 78. De secretaris kan opgelucht adem halen al zijn verslagen staan erin, tot en met die van de Annual Conference toe!

En mocht u nog twijfelen of u echt niet droomt, er is nog meer. De redactie heeft het plan om voor de kerstbijeenkomst nog een nummer het daglicht te laten zien. Dus haal de nog niet verzonden kopij maar te voorschijn en stuur die naar het bekende email-adres in het verre Drenthe.

Wat nog niet geregeld is, is het postabonnement, daar wordt nog door het bestuur over nagedacht.

Waarde Dickensians,

Wie zoals ik in de omstandigheden verkeert dat 'mijn omgeving' weet dat ik wel eens een boek van Dickens lees, wordt regelmatig 'verblijd' met artikelen uit kranten en tijdschriften, het liefst recensies van een toneelvoorstelling van *Oliver Twist* in Yorkshire of de opening van Dickens World zoals beschreven in de *Norfolk Gazette*. 'Leuk voor je, wist je misschien nog niet' wordt er dan bij gezegd. Inderdaad. Ik neem ze altijd vriendelijk in ontvangst want ik ben behalve Dickenslezer ook welopgevoed.

Maar nu kreeg ik een artikel uit het Chinese blad *Railway/ Fellow Traveler*. Zeg maar het blad *Rails* van China. Ook in China is het Jubeljaar niet onopgemerkt voorbij gegaan.

Mijn Chinees is non-existent dus ik moet het op zo'n moment van de plaatjes hebben. Een foto van een pub, vermoedelijk *The Grapes* die als *The Six Jolly Fellowship Porters Tavern* in *Our Mutual Friend* vereeuwigd is (geen Miss Abbey Potterson maar twee zeer Engels uitzierende heren zijn er aanwezig), een filmbeeld van *Oliver Twist* die om meer vraagt (dat moeten ze in China goed kunnen invoelen), een plaatje van het etablissement dat zich om de loop erin te houden heeft omgedoopt tot *The Old Curiosity Shop* maar ook het beeld van het Staplehurst incident. Grappig om in een trein te zitten en te lezen over deze spoorwegramp. Een beetje alsof de *Holland Herald* van de KLM de ramp op Tenerife nog een keer in beeld brengt. Jammer dat ik de tekst erbij niet kan lezen.

Ik miste een plaatje van Arthur Clenham die twintig jaar in China had doorgebracht. Daar zou ik wel wat meer over willen weten, als ik in een trein door China zou reizen. Helaas lijkt het er niet in te zitten.

Dickens zelf had in Tavistock House een groot aantal 'nep' boeken, mooie leren banden met nep-titels en blanco inhoud. *Kant's Ancient Humbugs* en *Drowsy's Recollections of Nothing*. Maar ook *Five minutes in China*. Ook zo'n boek dat je zou willen lezen.

We beperken ons toch maar weer tot het wel verschenen werk. Als iets dit Jubeljaar heeft bewezen is het dat het werk van Dickens springlevend is. En dat is een geruststellende gedachte voor een Dickens Fellowship.

Martijn David
President

Verslag van de 230ste vergadering van The Dickens Fellowship Haarlem Branch.

In een weerbarstig Trouw Moet Blijcken verzamelden zich 44 leden. De president is ontroerd. De woorden "overweldigende opkomst" blijven hem in de keel steken.

De secretaris brengt Kerstwensen over uit het hoofdkwartier in London en van de Consul-Generaal want die niet wilde achterblijven. De penningmeester heeft nieuws over het boek en vooral over de voor de leden billijke prijs van €10,00. De overgebleven editor heeft, naast de laatste Dutch Dickensian, ook eerder verschenen exemplaren meegenomen en biedt daarvan een aantal aan onze spreekster aan. Die is even "dumbfounded" maar klaart op als blijkt dat de heer De Landtsheer ze vertaald heeft. Want ook hij heeft een goed hart.

Dan kondigt de president de spreekster aan.

Mrs. Tomalin is blij hier te kunnen zijn, want ze heeft een druk schema en als zij het niet druk had gehad, dan was het wel haar man geweest, de toneelschrijver Michael Frayn. De stem van Dickens spreekt vooral uit zijn brieven. Spreekster geeft een voorbeeld van een brief van Dickens aan Fanny, geschreven vanuit Birmingham, waarin hij achteloos meldt een pint champagne en een pint sherry te hebben gedronken. Want dat was zijn advies aan iedere spreker. Dickens was zeer geïnteresseerd in het onderwijs. Bekend zijn de bezoeken aan de zogenaamde "ragged schools". Hij pleitte overigens ook voor wasgelegenheden voor de leerlingen. In Christmas Carol haalt de "geest van het heden" twee kinderen onder zijn mantel vandaan, daarbij vooral wijzend op de jongen die voor "onwetendheid" staat.

De Christmas Carol verscheen trouwens tijdens de "hungry forties". Ook toen was er een crisis aan de gang. Dickens was volop bezig met allerlei charitatief werk, samen met zijn goede vriendin Angela Burdett Coutts. Hij richtte ondermeer een fonds op voor de nooddriftige gezinnen van overleden schrijvers. Mrs. Tomalin gaat verder in op de tomeloze energie die Dickens had. Het vele en lange wandelen dat hij deed was ondermeer een bezigheid om een deel van die energie kwijt te raken. Daarnaast stopte hij veel tijd en energie in zijn weekbladen. Hij had dus vele rollen: schrijver, entertainer, spreker, hoofdredacteur en kenner van London. Om meer te weten te komen over het London van de jaren dertig, moet men eigenlijk de Sketches lezen. Spreekster begint dan over John Foster. De slagersjongen uit Newcastle die met succes de grammar school doorliep. Dickens en hij werden grote vrienden en later werd Foster ook zijn agent en bovenal zijn criticaster. En natuurlijk zijn biografie.

De lagere klassen hielden van Dickens wegens zijn betrokkenheid, generositeit en wilskracht. Dickens creëerde allerlei personages waar de

mensen van hielden. Tolstoi merkte eens op dat al die personages die Dickens had gecreëerd, zijn vrienden waren.

Dickens was echter ook ijdel en hield van mooie kleren, schoeisel en juwelen. Spreekster sluit af met te constateren dat de voor hem misschien wel belangrijkste woorden: “Blacking Factory” altijd werden weggestopt, ook door zijn ouders.

De president dankt spreekster, ook omdat ze zoveel verdiende aandacht aan Forster besteedde, waarna er vragen zijn.

De heer De Landtsheer vraagt of het juist is dat Forster geen voorstander was van de publieke lezingen van Dickens. Spreekster antwoordt dat dit klopt, maar Dickens zag de grote hoeveelheid geld die hij er mee kon verdienen. De heer Jacobs heeft het over het observeren dat Dickens deed en vraagt zich af of daar een ontwikkeling in zat. Spreekster stelt dat, ondanks dat je leest en herleest, sommige zaken nu eenmaal speculatief zijn. De heer Waaifoort stelt dat Michael Slater geen aandacht besteedt aan de laatste dagen van Dickens. Spreekster stelt dat daar ook niet al te veel over bekend is en dat zelfs een groot kenner als Slater het niet zeker weet. De president merkt op dat er in een latere editie een hoofdstuk is toegevoegd nadat er nieuwe informatie is komen opdagen. Hij adviseert de heer Waaifoort zich geen verouderde edities in handen te laten drukken.

Na het beantwoorden van al de vragen is het tijd om te gaan signeren want schrijven en publiceren brengen verplichtingen met zich mee.

Waarna wij aan tafel gaan.

De president vraagt onze aandacht voor de vele Kerstmarkten waar velen naar toe trekken in deze tijd van het jaar. De sfeer van Dickens en de Christmas Carol hangt overal en de “poor relations” roeren zich. De heer Kooiman vertelt dat hij een lezing in 't Gooi gaf waar maar één mevrouw belangstelling voor had hoewel ze geen woord Nederlands sprak. Mevrouw Kooiman maakt duidelijk dat hij voorlopig niet alleen de deur uit mag. De heer Klok heeft het over Socks and Jersey's en het Bomans festival in Dordrecht. Waarop de heer Lokin constateert dat Klok weer eens de Chinese Metaphysics van stal heeft gehaald. De heer De Landtsheer brengt de Weerdinger Theatre Society onder onze aandacht, want na te zijn gaan lezen is men nu ook toneel gaan spelen. De heer Waaifoort spreekt dan nog over een onderwerp dat zelfs voor de secretaris niet te volgen is.

Waarna wij toe zijn aan de toasts.

Mrs. Tomalin brengt de toast uit op de Haarlem Branch. Ze spreekt nogmaals haar tevredenheid uit over het aangename gezelschap, meent dat: “it wasn't the wine, it was the salmon”, en zegt ons “very lively” te vinden, maar die laatste opmerking is voor iedere spreker contractueel verplicht. Waarop wij op onszelf drinken.

Dan volgt de heer Ferdinandusse met zijn toast op de Dickens Fellowship. Hij

constateert drie veranderingen. Ten eerste kan sinds kort de meerderheid der mensheid lezen. En het worden er steeds meer. Hij concludeert dat er meer potentiële Dickens lezers bij zijn gekomen. Ten tweede woont sinds kort de meerderheid der mensheid in steden, waarvan velen lijken op het Londen uit Dickens' tijd. Hij concludeert dat veel potentiële Dickens lezers ook geïnteresseerd zullen zijn in zijn werk. Ten derde voegde in 2005 de Dickens Fellowship een doel toe: "to promote the knowledge and appreciation of his works". Dit omdat minder mensen Dickens lezen.

Dus: meer potentiële lezers maar minder werkelijke lezers. Wat te doen. Hij heeft een plan zo geniaal dat hij moeite heeft eenvoudig te blijven. Benader jongeren door op strategische plaatsen mp3 spelers en Ipads gevuld met audioboeken en films van Dickens achter te laten. Er is dus toekomst voor de Dickens Fellowship en hij verzoekt ons daarom het glas daarop te heffen.

Tot slot spreekt mevrouw Jacobs de Immortal Memory uit.

Als men op de computer het Google view aanzet dat laat dat zien dat Dickens nog steeds levend is. Dit dankzij zijn vele boeken en korte verhalen. Natuurlijk heeft ook een ieder een favoriet boek. Voor haar is dat Bleak House. Ze moest dan ook aan dit boek denken toen ze las over de miljonairs fair in Amsterdam. Vooral de scènes tussen Lady Dedlock en Mr. Tulkinghorn laten zien dat er meer is dan rijkdom. Dat komt vooral ook tot uiting in de beschrijving van het Kerstfeest in Dingley Dell. Hier wordt Kerst gevierd op de manier zoals een ieder dat zou moeten doen. Voor deze verhalen, zoals Dickens ze aan ons heeft gegeven, verzoekt ze ons op te staan en te drinken op de Immortal Memory.

Hierna volgt het traditionele applaus voor de heer Weeda en zijn staf en sluit de president af met ons allen een goede Kerst te wensen.

Mededelingen:

- Voor de zomerbijeenkomst trekken wij hoogst waarschijnlijk weer richting Bronkhorst waar het Dickens museum van dr. De Jong volgend jaar 25 jaar bestaat. Een alternatief is achter de hand, want je weet het daar maar nooit.
- De contributie bedraagt vanaf 2012 € 30,- per lid en € 40,- voor een paar. In het briefhoofd staat het rekeningnummer.
- Ons Book of Study is dit jaar David Copperfield. We kunnen hierover een mooie lezing in het najaar, van Dick Kooiman, tegemoet zien.
- Het archief mist nog steeds een aantal convocaties. Wij zijn op zoek naar exemplaren uit: 1959, 1961 t/m 1966, 1971, 1975 t/m 1977.
- Dan was de president op Eerste Kerstdag langdurig op de radio. Voor wie hem een goed hart toedraagt is hier de link:

<http://www.geschiedenis24.nl/ovt/afleveringen/2011/OVT-25-12-2011.html>

Conferenties (informatie bij uw secretaris of the website)

In Yorkshire wordt van 9 t/m 11 mei een internationale conferentie gehouden onder de titel: Boz and Phiz in Teesdale. Het speelt zich af in Bowes, Barnard

Castle and Greta Bridge. Inderdaad, in Dotheboys Hall land. Verblijf is in het Morrill Hotel in Greta Bridge. Contact via Dr. Diana Collecott
diana.dickensinteesdale@gmail.com

Maar U kunt tegenwoordig ook Leighton Cottage in Bowes huren. Ooit bewoond door de hoofdmeester van Bowes Academy. Kinderen zijn welkom. Of u ze mag achterlaten is niet bekend. Bereikbaar via:
<http://www.leightoncottage.co.uk>

De Annual Conference voor 2012 wordt gehouden in Portsmouth ook wel aangeduid als Portsmuiden, van 9 tot 13 augustus.

The main features will be:

- * A tour of the many Dickens-related sites in the Friday afternoon
  - * The performance of "Barnaby Rudge" at the King's Theatre on the Friday evening
  - * The Bicentennial Banquet on the Saturday night hosted by the Lord Mayor
  - * The unveiling of the Dickens Statue in the Guildhall Square on the Monday.
- For further details contact: geoffreychristopher132@btinternet.com or G Christopher, 39 Northern Parade, Portsmouth PO2 9PB, UK.

De Annual Conference voor 2013 wordt gehouden in Boulogne en wel van 26 juni t/m 1 juli; en is in 2014 in Chicago en wel van 16 juli t/m 21 juli.

London Calling

U heeft weer een Mr. Dick's Kite via de mail ontvangen. Mocht dit niet het geval zijn en U meent moeilijk zonder de Kite te kunnen bestaan, geef dan Uw mailadres door.

Weer is er bericht over het London Cleveland Workhouse want daar zijn we nog lang niet van af. En weer is het nieuws verontrustend want het gaat over "potentially disastrous developments".

Kortom doet U er eens iets aan!

Verslag van de 231ste vergadering van The Dickens Fellowship Haarlem Branch.

In een warm gestookt Trou Moet Blijcken verzamelden zich 38 leden en ook nog eens 6 genodigden. De president spreekt van een bijzondere bijeenkomst, want vandaag wordt ons boek gepresenteerd en ook komt de Dutch Dickensian on-line te staan. Hij meldt weer de nodige afzeggingen, want het weer maakt ons ook deze keer het leven moeilijk en als dat de reden niet is, dan is het wel “a flu-like illness”. Maar dan wil hij snel verder want hij hoort de boeken onrustig in de dozen schuifelen; die willen er uit, om gelezen te worden.

Maar eerst is er de lancering van The Dutch Dickensian on-line. Omdat de redactie ergens in Drenthe op het toneel staat verzorgt de secretaris de inleiding.

Zonder Dutch Dickensian geen boek, zo stelt hij, want de hoofdstukken zijn voor een groot deel gebaseerd op artikelen uit The Dutch Dickensian. Wij waren afgelopen december inmiddels toe aan nummer 77 en dat is een periode van exact 50 jaar, want nummer 1 verscheen in december 1961. Hij heeft het nog over een jubileum, maar de penningmeester kan dat woord niet meer horen. Vervolgens krijgen wij nog een overzicht van alle verschillende uitgaven, wordt een ieder die ooit eens in de redactie heeft gezeten genoemd en wordt er kort aandacht besteed aan het schandaal rond de Turfpoortstraat 4. Tot slot doet hij nog een beroep op de leden mee te blijven werken aan The Dutch Dickensian, want het blad staat en valt met bijdragen van de leden.

Dan is het woord aan mevrouw Klaartje Pompe van het Noord-Hollands archief die ons meedeelt dat The Dutch Dickensian vanaf vandaag liefdevol is opgenomen in de digitale krantenviewer (voor meer details: zie de mededelingen). Ze is blij met de samenwerking die zij een unieke zaak noemt. Ook het archief van de Haarlem Branch zal straks opgeslagen liggen in kelders van het Noord-Hollands archief, zo kondigt zij aan, maar hierover moet nog met het bestuur worden overlegd. Het bestuur kijkt bij deze woorden gewichtig de zaal in.

De president dankt beide spreker en gaat over tot de presentatie van het boek “Dickens in de Lage Landen”. Het boek is, zo stelt hij, een liefdesverklaring aan Dickens. Waarna hij de schrijvers van de hoofdstukken gelegenheid geeft voor een korte toelichting.

De heer Lokin kijkt eerst nog even wat hij geschreven heeft. Zijn hoofdstuk gaat over de verschillende visies op Dickens. Zo is daar de fatsoenlijk visie, van Busken Huet. Die vond zelfs dat John Forster in zijn biografie niet had mogen spreken over de tijd die Dickens in “blacking factory” had doorgebracht. Later had je ondermeer Coenen met zijn romantische visie. Velen vonden de personages in de boeken van Dickens nogal vulgair en niet bij de tijd passend. Tegenwoordig zeggen we echter dat we dergelijke types

juist tegen komen in het dagelijkse leven. Tot slot heeft hij het nog over Bleak House en the Chancery Law. Dickens beschrijft niet de inhoud van het testament maar juist de gerechtelijke procedure. Een heel accurate beschrijving.

De heer Van Kessel merkt op dat Pickwick Tupman te oud en te dik vond om zich als bandiet te verkleeden voor het feest van Leo Hunter. Maar Van Kessel vindt het echter terecht dat juist dikke mensen zich verkleeden. Dat is ook de reden waarom zij naar Deventer trekken, want daar kan dat. Of naar Bronkhorst waar men te dikke boeken leest. Zijn hoofdstuk gaat vooral over Haarlem en de Haarlem Branch. Maar als we het niets vinden of zelfs het hele boek niets, dan kunnen we altijd nog gewoon Dickens gaan lezen, zo stelt hij.

Het hoofdstuk van de heer Kabel gaat over Dickens en recht. Hij gebruikt daarbij voorbeelden uit de Pickwick Papers en Bleak House, maar ook uit Dickens' eigen strijd tegen de piratenedities. Kabel heeft het over de schoonheid van het recht en de humor in het recht, en geeft daarbij een voorbeeld van sergeant Buzfuz. Chops and Tomato Sauce. Maar het hoofdstuk gaat vooral over de misstanden in het recht. Dickens was zelf ook niet erg succesvol in zijn strijd voor het auteursrecht in the USA. In zijn testament vermaakte Dickens zijn papieren aan Georgina en alle copyright aan zijn erfgenamen. Dat werd een probleem toen "The Life of Our Lord" werd uitgegeven. Hoe dat afleip leest u in het boek.

De heer De Landsheer zou worden vertegenwoordigd door mevrouw Boschma die echter in de sneeuw is blijven steken en dus wordt haar speech voorgelezen door de heer Klok bij wie dat niet is gebeurd. Zij was geschrokken toen de penningmeester belde want het bleek niet eens om geld te gaan. Ze heeft het hoofdstuk nog niet gelezen maar heeft er alle vertrouwen in omdat de heer De Landsheer de redactie van The Dutch Dickensian ook altijd zo goed uitvoert.

De heer Kooiman stelt dat Dickens een Kerstspecialist was. Veel Kerstthema's komen steeds terug in zijn werk. Het contrast van gezelligheid binnen en guur weer buiten. Eenlingen komen er in zijn Kerstverhalen slecht van af want je moet altijd ergens bij horen. Kerst is daarom bij Dickens iets van terugkomen naar huis. Ook zijn er altijd de onvermijdelijke "poor relations" die gelukkig wel aan de buitenkant van de tafel zitten. Een ander vast thema in de Kerstverhalen is het bovennatuurlijke. In de Christmas Carol komen zelfs vier geesten voor. De karakters in zijn Kerstverhalen zijn nogal eens in contrast met zijn eigen leven. Tot slot doet Kooiman zijn slotregel over want daar heeft een overrijverige redactrice naar zijn mening teveel in veranderd.

De heer Ferdinandusse belicht in zijn hoofdstuk de minder bekende kanten van Dickens. Dat is niet ambitieus, zegt hij, want hij heeft heus wel nieuws te melden. Zo heeft hij ontdekt dat een zoon van Dickens door Angela Burdett-Couts aan een werkkring werd geholpen. De zoon overleed vlak daarna weliswaar, maar het gebaar was daar toch geweest. Verder heeft hij het over wat Dickens mooi vond: wat voor schilderijen, meubels, muziek, etc. Hij noemt nog ons medelid Cees van Steijnen die in Frankrijk stad en land heeft afgestroopt op zoek iets dat de secretaris niet kon verstaan. Hij sluit af met de

opmerking: koopt het boek.

De president dankt alle schrijvers en dankt vooral de heer Kooiman die veel tijd gestoken heeft in zijn voortrekkersrol. Want er moet altijd iemand zijn die dat doet. Het is een mooi boek, zo stelt hij, voor een lage prijs. Waarop de penningmeester stelt dat het in de inhoud oorspronkelijk om bewerkingen van bestaande teksten zou gaan, maar dat er gaandeweg in een aantal hoofdstukken nieuwe teksten zijn ontstaan. Dus niet alles is een herhaling.

Dan overhandigt de president het eerste exemplaar aan mevrouw Bomans, die als enige hier vanmiddag het oprichtingsjaar 1956 met het huidige jaar 2012 verbind door haar lange lidmaatschap.

Mevrouw Bomans dankt voor het boek. Ze zegt het een leuke bijeenkomst te vinden en suggereert het boek te laten vertalen zodat men er ook in London wat aan heeft.

Waarna de president ons allen dankt voor onze komst en de bediening loslaat ,die in de coulissen stond te trappelen met hapjes en drankjes.

Mededelingen:

- De najaarsbijeenkomst is op 20 oktober in Kraantje Lek. Voor ons zal dan spreken ons medelid en tevens penningmeester Dick Kooiman over ons Book of Study; David Copperfield.

- De contributie bedraagt vanaf 2012 € 30,- per lid en € 40,- voor een paar. In het briefhoofd staat het rekeningnummer. Nu de kas geteisterd is door roekeloze uitgaven ten behoeve van Het Boek, zien wij reikhalzend uit naar uw stortingen.

- Het archief mist nog steeds een aantal convocaties. Wij zijn nog steeds op zoek naar exemplaren uit: 1959, 1961 t/m 1966, 1971, 1975 t/m 1977.

- Ons medelid mevrouw Van Daalen heeft een website over Dickens gewrocht. U kunt kijken op:

<http://users.bart.nl/~edaalen/dickens/Introductie.html>

- Ook in België doet men aan Dickens lezen. Uw secretaris ontving een bericht van een mijnheer Van Nispen die een Dickens blog beheert en ook anderszins om zich heen kijkt. Daarbij was de Weerdinger leeskring hem opgevallen. Dat heb je er nu van als je er publiekelijk over praat. Maar de aap is uit de fles om wat uitdrukkingen te combineren. Van Nispen overweegt nu een virtuele leeskring in Vlaanderen. Mocht niets u meer te dol zijn dan kunt u mailen naar waltervannispen@hopmail.com. Zijn blog is:

<http://dickens.skynetblog.be/>

- Het Parool vroeg om een Dickenskenner om voor de rubriek "Thuis eten" in de eigen keuken een gerecht uit het boek "What shall we have for dinner" van Catherine Dickens te bereiden. Omdat wij geen Dickenskenner kennen, gaf de president zich op. De oplage van Het Parool is licht gestegen.

- De penningmeester sprak op de radio over ons boek. De oplage is licht gestegen.

- De secretaris toog naar Emmen waar hij een dankbare menigte toesprak.

- U kunt uw bijdragen voor de Dutch Dickensian blijven sturen naar aadel@wxs.nl

Conferenties (informatie bij uw secretaris of the website)

De Annual Conference 2012 wordt gehouden in Portsmouth van 9 tot 13 augustus.

The main features will be:

- * A tour of the many Dickens-related sites in the Friday afternoon
- * The performance of "Barnaby Rudge" at the King's Theatre on the Friday evening
- * The Bicentennial Banquet on the Saturday night hosted by the Lord Mayor
- * The unveiling of the Dickens Statue in the Guildhall Square on the Monday.

For further details contact: geoffreychristopher132@btinternet.com or G Christopher, 39 Northern Parade, Portsmouth PO2 9PB, UK.

De Annual Conference voor 2013 wordt gehouden in Boulogne en wel van 26 juni t/m 1 juli; en is in 2014 in Chicago en wel van 16 juli t/m 21 juli.

The Dutch Dickensian

Het Noord-Hollands Archief lanceerde het onderstaande persbericht want ook daar lijdt men aan trots over de geleverde prestatie.

Haarlem, February, 7, 2012, The Dutch Dickensian online!

Since Saturday February 4th the magazine The Dutch Dickensian is available through the online newspaper viewer on the website of the Noord-Hollands Archief: www.noord-hollandsarchief.nl/kranten The Dutch Dickensian is the official periodical of 'The Haarlem Branch of The Dickens Fellowship'. Godfried Bomans, a Dutch writer who lived in Haarlem most of his life, was one of the founding members of this Branch of the Dickens Fellowship at its establishment in an inn called Kraantje Lek in nearby Overveen in the year 1956. The periodical The Dutch Dickensian Daily News, was published in 1959, followed in 1961 by The Dutch Dickensian. An index of articles published in these periodicals can be found on the website of The Dickens Fellowship Haarlem Branch. The periodicals published in the periods 1959 and 1961-2010 have been made available for consultation and search by word on the website of the Noord-Hollands Archief. The digitalisation has been funded by The Fellowship, the viewer was made available by the Noord-Hollands Archief. The complete archive of The Dickens Fellowship Haarlem Branch has been stored at the Noord-Hollands Archief, however an inventory has not yet been made of its content

Aanwijzingen voor gebruik van de website: u gaat in uw webbrowser naar het adres:

<http://www.noord-hollandsarchief.nl/kranten> via de pagina die u voor u krijgt kunt u zoeken in de Krantenviewer. U kunt zoeken op alle in een tekst voorkomende woorden. Om te zoeken tikt u bij "zoekopdracht" het woord in waarnaar u wilt zoeken.

U krijgt dan in de rechterkolom de zoekresultaten te zien. Door het aanklikken van een zoekresultaat in de rechterkolom, wordt aan de linkerzijde van het

scherm de bijbehorende scan getoond. Wanneer u de gezochte scan in beeld heeft, kunt u met de werkbalk onderaan het beeld een aantal bewerkingen uitvoeren. Begrijpt u het nog?

Verslag van de 232ste vergadering van The Dickens Fellowship Haarlem Branch.

In een krakend Bronkhorst verzamelden zich 20 leden en een aantal anderen waaronder gastheer Dr. De Jong. Net als de president de leden welkom wil heten aan de stamtafel van het Wapen van Bronkhorst, begint de gastheer een monoloog die hij pas na anderhalf uur, op doktersadvies beëindigt. Wij kijken gebiologeerd toe en vragen ons verbijsterd af wanneer hij adem haalt.

Waarna wij richting het Dickens museum gaan, waar wij overgenomen zaken uit het museum van Rochester, prenten en beeldjes en andere Dickensiaanse snuisterijen aantreffen, om vervolgens door te stoten naar een belendend zaaltje waar een voorstelling aanstaande is.

Daar blijkt dat nog iemand een boek heeft geschreven, en ook nog eens over Dickens. Het gaat om Dr. Roes, een van de getrouwen van De Jong. Hij krijgt ruim de gelegenheid hier ons over te vertellen.

Roes, een historicus, heeft het over het trauma van de “blacking factory”, dat vooral verwoord wordt in de Christmas Carol en noemt Dickens een literaire reus. De reden dat hij dit boek geschreven heeft is omdat hij constateerde dat er al in geen 50 jaar een goede Nederlandstalige studie is verschenen over Dickens. Ook gaat hij in op de persoon van Godfried Bomans die hij een groot kenner van het werk van Dickens noemt maar tevens stelt dat hij een wat eenzijdige beeld van Dickens had. In wezen, zo vervolgt hij, staat alles al in het standaardwerk van Forster. Maar ook anderen hebben goede biografieën geschreven hoewel hij die van mevrouw Tomalin een zure afdrank vindt hebben. Dan heeft hij het nog over vooroordelen, iedereen roept elkaar maar na over Dickens, noemt Pickwick een goed mens in een kwade wereld en stelt dat alle lichtelijk gestoorde personages in Dickens eigenlijk goede mensen zijn. Hij noemt ondermeer Barnaby Rudge, Mr. Dick, Micawber en trekt een parallel met de goede vorst Mysjkin uit de roman De Idiot van Dostojewski. Roes sluit af met de opmerking dat niemand Dickens begrijpt behalve hijzelf en citeert Micawber over de graanhandel.

Naschrift: een aantal van ons heeft het boek daadwerkelijk gekocht, waaronder de penningmeester. Die vertrok er onmiddellijk mee naar een Grieks eiland. Hij kwam terug met een lovende kritiek, over het boek dan, want met de Grieken bleek het behelpen.

Dan volgt de voorstelling, geïntroduceerd door Dr. De Jong, die ook al begint over het “blacking factory” trauma; een trauma waar de rest van de wereld haar voordeel mee zou moeten doen, zo meent hij. De Jong stelt dat hij een Tinbergen econoom is, iemand die vooral bekend geworden is door de theorie dat Marley is geïnspireerd op de vader van Hamlet.

Alvorens verder te gaan vraagt hij aan de heer Van Kessel wie hij is, maar niemand, inclusief de heer Van Kessel zelf, heeft zo gauw het antwoord. Nadat De Jong een aantal malen vervaarlijk zwaaiend met decorstukken door het eivolle zaaltje is gemanoeuvreed, wordt de band gestart en zien wij de geest van Marley, de gans van de Cratchitts, de Artful Dodger en Fagin. De strategie van de laatste vergelijkt De Jong met die van een bankdirecteur. Waarop wij de moord op Nancy krijgen voorgeschoteld en ook nog een toneelgezelschap dat jaarlijks in de straten van Bronkhorst de Christmas Carol naspeelt. De Jong praat alles aan elkaar maar dat doet hij ook al op de band, waardoor wij een vreemd soort tweestemmigheid te horen krijgen, en sluit af met de stelling dat als men geen goed pensioen heeft er maar naar de natuur gekeken moet worden. Tja, laat dat maar niet naar Den Haag uitlekken.

Dan weet eindelijk de president het woord te grijpen. Hij spreekt over 25 jaar museum voor een breed publiek, iets dat een groot compliment verdient, en biedt ons boek aan Dr. De Jong aan. Die geeft een antwoord waarin hij stelt dat wij veel van Dickens weten maar er ook een ballotage op na houden. De president stelt dat we veel van Dickens weten omdat we die ballotage hebben. Daarop vertrekken wij weer naar Het Wapen voor de borrel.

Waarna wij aan tafel gaan. Wij zitten met 20 leden in de verder verlaten gelagkamer want er wordt in een belendend zaaltje gevoetbald, of er in ieder geval naar gekeken.

De president heeft het over een bijzondere middag waarin te beluisteren was hoe iemand steeds zichzelf in de rede viel. Ook uit hij zijn bewondering voor die leden die steeds ver naar het westen moeten reizen om de bijeenkomsten van de Haarlem Branch bij te kunnen wonen.

Dan ziet hij nieuwe gezichten. Het is de familie De Groen, die in februari nog door de Spoorwegen bij ons werd weggehouden maar het nu wel gehaald heeft. Hij laat de secretaris een vraag stellen. Die heeft het over de emigratie bestemming van de Micawbers. Mevrouw Adolfs heeft het antwoord, wat strikt genomen door de familie De Groen gegeven had moeten worden, maar die hebben de hele middag al de indruk dat niets is zoals het lijkt en noemen Zuid Tirol. De president vindt dit een veel beter antwoord en heet hen welkom in de kring.

Dan staat de heer Louritz op. Hij neuzelt enige tijd wat over een tegeltje uit Delft maar gaat dan verder met een gedurfd theorie die hij baseert op het woordje “volgens” in de convocatie. Na geconstateerd te hebben dat Bronkhorst zoiets betekent als pronken met een roofvogelnest, wat voor het eerst werd toegepast in North Carolina waar men door toedoen van een Duitser uit Bern nu nog last heeft van ene Carol Tokarski (om maar te zwijgen van Howard Brunham), die steeds maar weer de Christmas Carol wil presenteren in 30 karakters. Dit is althans de samenvatting volgens de secretaris die het gehele epistel overigens aan de editor van The Dutch

Dickensian heeft gestuurd die wel Nederlands kan schrijven.

De heer Ferdinandusse, die verongelijkt kijkt omdat een muitende bemanning hem verhinderde om via de veerpont Bronkhorst in te trekken, vergelijkt Dr. De Jong met Mr. Wopsle uit Great Expectations. Beiden praten graag en werden uiteindelijk acteur.

De secretaris, die ook wel eens een boek heeft gelezen waar een acteur in voor kwam, heeft het over Vincent Crummies in Nicolas Nickleby.

Daarop verrijst de penningmeester uit zijn stoel. Hij heeft de gekwelde blik van iemand die het financieel moeilijk heeft. Hij spreekt over de sexton Gabriel Grub die uit de Pickwick Papers verdween om uiteindelijk een functie in Bronkhorst te krijgen. Hij meent verder dat de euro crisis alleen bezworen kan worden als om te beginnen iedereen in de Haarlem Branch de contributie betaalt en ook nog eens een fors aantal boeken afneemt.

Het woord sexton heeft de heer Jacobs in grote staat van opwinding gebracht want zo'n sexton komt niet zo maar terug in The Mystery of Edwin Drood. Daarnaast moet hij iets aan ons uitreiken anders dreigt hij het verstand te verliezen. Het gaat om een "Vademecum bij Het Mysterie van Edwin Drood". Een uitgave in de Violette Schriftjes serie van Leonard Jacobs. Het betreft nummer 1. Of er meer nummers zijn blijft onbekend maar iets zegt de secretaris dat we nog lang niet van die Violette Schriftjes af zijn.

Hierop heeft de heer van Koningsbruggen het nog over het lezen van Dickens vanaf een beeldscherm, want soms doet iemand van ons wel eens iets aan moderniteit.

Waarna de president ons allen dankt voor onze komst en constateert dat wij het weer een geslaagde bijeenkomst was en dat wij, ondanks het buitengebied, toch met 20 leden waren. En dan waren er ook nog volop afmeldingen, ondermeer wegens verblijf in Italië, Griekenland, Oost Duitsland en Zuid Tirol.

Naschrift: de penningmeester, die altijd onvermoeibaar op de bres staat voor de promotie van ons boek, had voor het vertrek uit Bronkhorst een aantal van onze boeken in consignatie gegeven bij het Dickens museum. Een museum medewerker kocht onverhoeds een exemplaar en begon op het terras van De Gouden Leeuw onmiddellijk met lezen. De ober trachtte nog in te grijpen maar bladzijde 52 was al bereikt en een "kwestie" leek aanstaande, maar er bleek in Bronkhorst toch voldoende gevoel voor Pickwickian Sense.

Mededelingen:

- De Kerstbijeenkomst is op 15 december in Trouw Moet Blijken. Waarschijnlijk zal voor ons dan spreken de huidige president van The Dickens Fellowship: Mark Dickens. Inderdaad, familie.

- De contributie bedraagt vanaf 2012 € 30,- per lid en € 40,- voor een paar. Aan acceptgiro's doen wij niet. In het briefhoofd staat het rekeningnummer.

- Het archief mist nog steeds een aantal convocaties. Wij zijn nog steeds op zoek naar exemplaren uit: 1959, 1961 t/m 1966, 1971, 1975 t/m 1977.

- U kunt uw bijdragen voor The Dutch Dickensian blijven sturen naar aadel@wxs.nl De heer De Landtsheer laat dit jaar nog een nummer

verschijnen.

- De universiteitsbibliotheek van de Radboud Universiteit in Nijmegen organiseerde een tentoonstelling over de ontvangst van Dickens in Nederland. De penningmeester ging kijken en kwam Prof. Odin Dekkers tegen, die in maart 2002 eens een lezing voor ons heeft gehouden over dit onderwerp en nu meewerkt aan een boek hierover.

- De Mr. Dick's Kite en The London Particular worden de secretaris tegenwoordig per elektronische post gestuurd. Als uw emailadres bekend is dan krijgt u deze via de mail toegestuurd. Tenzij u krachtig genoeg protesteert natuurlijk. Krijgt u niets en wilt u het wel ontvangen, geeft dan uw emailadres door aan de secretaris.

- Misschien heeft u niet eens genoeg aan deze bladen en wilt u meer. Dat kan want er wordt sinds enige tijd een lawine aan elektronische Branch uitgaven over de secretaris uitgestort. Bent u benieuwd hoe men vaart in Montreal of Buenos Aires, of wilt u wel eens weten waar deze plaatsen liggen, laat het dan weten, en het komt u tegemoet.

- Ons medelid Jan Lokin geeft tegenwoordig hoorcolleges. Alsof dat niet genoeg is kunt u deze nu ook bestellen. Op onderstaande link kunt u een fragment horen dat u tot kopen moet aanzetten. Voor wie niet zonder zijn stem kan:

<http://www.home-academy.nl//DownloadFile.Ashx?ProductFragmentID=133>

Meer informatie over het hoorcollege kunt u ook op onze website vinden:

<https://www.home-academy.nl/Webshop/Product/184?productCategoryId=2>

- Dan nog een keer over dat vermaledijde weeshuis aan de Cleveland Street in London. Het is nog niet van de slopershamer gered of er is al weer een boek over uitgebracht. Dickens and the Workkhouse, by Ruth Richardson. De blauwe muurplaat wordt aangemaakt.

Obituaries:

Het is de droeve plicht van het bestuur u te berichten over het overlijden van Jan Hijink en Ton Vroom. In de komende vergadering zal er bij hen worden stilgestaan.

Conferenties (informatie bij uw secretaris of the website):

De Annual Conference voor 2013 wordt gehouden in Boulogne, van 26 juni t/m 1 juli; en in 2014 in Chicago van 16 juli t/m 21 juli. In 2015 wil men weer in Engeland blijven, maar nog geen Branch heeft zich gemeld. Wellicht de nieuwe Branch in Cambridge waar Thelma zich momenteel roert en argeloze bibliotheek bezoekers prest tot een lidmaatschap.

Daarnaast zijn er, wegens de bi-centennial, in het vervolg van dit jaar nog veel activiteiten in London. Raadpleeg de website van The Dickens Fellowship.

London Calling:

Na The Dutch Dickensian is nu ook The Dickensian on line gegaan. Published by ProQuest, die veel meer bladen on-line heeft staan. Headquarters bericht

als volgt:

The Bicentenary spring issue of *The Dickensian*, contains special tributes to Dickens written by Simon Callow, Howard Jacobson, David Mitchell, James Naughtie, Philip Pullman and Jacqueline Wilson. (Souvenir issues are available – please enquire for details) The spring issue also contains an announcement about complimentary online access to *The Dickensian* archive. Issues of *The Dickensian* published between 1905 and 2000 are already available online, and the issues for the years 2001 onwards will appear in due course. Online access to the archive is FREE to individual subscribers to *The Dickensian*, who will be issued on request with the access details. The archive itself is searchable, but can also be used in conjunction with the Cumulative Index to *The Dickensian*. www.dickensfellowship.org. We hope that this offer will encourage more members to subscribe to the current journal and its online archive, a remarkable package for only £15 a year to Fellowship members. A form is available on the Dickens Fellowship website www.dickensfellowship.org. Best wishes. Joan.

Het is weer zover, het Swiss Chalet verkeert in: “such a bad state of repair it is held up inside by steel props to secure the structure”. Ja, dat is niet de eerste keer dat het zover komt, hoewel voor het eerst “steel props” worden genoemd. U kunt meedoen aan een loterij, voor een goed gevoel en 5 ponden kunt u de eigenaar van een lot en wie weet de winnaar van een portret van Dickens, inclusief een haar. U kunt dit alles volgen op de website van de Fellowship.

Dan was de Annual Conference dit jaar in Portsmouth. Maar liefst 15 leden van de Haarlem Branch maakten daar hun opwachting. De conferentie werd geteisterd door mooi weer en een wat rommelige organisatie, hoewel van dat laatste niemand zich wat aantrok. De organisatoren inclusief. We hebben tot de laatste dag en de laatste spreker moeten wachten, maar toe was daar eindelijk de controverse. Veroorzaakt door de spreker die het boek: “The Invisible Woman” zo ongeveer met een bijl te lijf ging. Iets wat niet door een iedereen werd gewaardeerd. Uw secretaris werkt aan een verslag waarin u niets onthouden wordt. Straks in *The Dutch Dickensian*. Oh ja, Paul Graham is Joan Dicks opgevolgd als General Hon. Sec.

In de herfst van dit jaar zijn dan eindelijk de Dickens Journals (Household Words and All the Year Round) on line in the zien. Zie www.djo.org.uk

THE DUTCH DICKENSIAN

Immortal Memory 2012, 17 December 2011

door Lydia Ritzema

Mr President,
Dear Mrs Tomalin and dear Mr Frain,
Dear Fellow Dickensians,

It is a great privilege to propose a toast to the immortal memory of Charles Dickens tonight at our Christmas dinner, which is also a prelude to the 2012 Bicentennial of his birth.

A Googled view on the festivities that will be organised next year, shows how fully alive Dickens is.

This all starts with the joy Charles Dickens has given us by his works.

We know that 19th century pictures always show very serious people but, looking at any of Dickens's portraits, it is amazing that this very serious, very often even troubled confused looking man had the talent to give his public and his friends so much joy through his innumerable stories and by entertaining public and his friends, as an actor.

Here it is not a "you see what you get", on the contrary it is utterly impossible to imagine what you will get in his stories and what can be derived from his stories.

One might say reading Dickens is two joys for the price of one and in fact even three for the price of one. I shall explain:

Just reading Dickens's stories or to reread parts of them, is of course a joy and often real fun. Many reasons can be found why this is so, but certainly belongs to the top, Dickens's art to paint scenes based on his keen observations during the day. Even the present reader recognises here scenes he comes across during his own day.

Another joy can be found in your own imagination inspired by the reminiscence of specific scenes. It is not seldom that a Dickens reader does suddenly find himself in the middle of a scene recognised from one in Charles Dickens's works. It is like stepping away for a split second from reality into the Dickens imagination.

Perhaps due to my daily life as a lawyer, Bleakhouse is my favourite book of the not too many Dickens books I have read. It gave me great joy in both ways. It contains a large variety of completely different scenes, though well-interconnected in the story. Each single scene so recognisable, so ironic and so recognisable.

My selected text is at the beginning of the book:

After the opening chapter in which the first evocative and dreary scene of London makes the unknowing reader receptive to the lousy state of the institution of the story, the High Court of Chancery, in the second chapter we enter into "the World of Fashion".

"It is not a large world".

A bit further Dickens's comment on this small world of fashion:

"There is much good in it; there are many good and true people in it;....."

"But the evil of it is, that it is a world wrapped up in too much jeweller's

cotton and fine wool,.....”

Seeing advertisements of the Amsterdam Millionaire’s Fair one does not have to go to Amsterdam in order to have a visualised idea about what world of fashion can be expected here.

After being introduced into Dickens’s fashionable world, we meet Sir Leicester Dedlock’s wife, Lady Dedlock, who “has beauty still”.

“She has a fine face –originally very of a character that would be rather called very pretty than handsome”.

“But she had beauty, pride, ambition, insolent resolve (brutale vastberadenheid) and sense enough to portion out a legion of fine ladies”.(genoeg benul om op te wegen tegen massa’s bruidschatten)

A lady we would recognise today as “a bit over the top”.

“With all her perfections on her head, My Lady Dedlock has come up (1) from her place in Lincolnshire (“hotly pursued by the fashionable intelligence”) to pass a few days (2) at her house in town, previous to her departure for (3) Paris, where her ladyship intends to stay some weeks, after which (4) her movements are uncertain”.

We are here in a scene prelude to the trouble of the rushed Lady Dedlock is in and that has its origin where it – given Dickens ‘s wordplay -obviously should not be: outside of her Wedlock to Sir Leicester. A not uncommon trouble in the work of a lawyer.

At a nebulous day during her very short stay in town, my Ladyship has a meeting with the Dedlock family lawyer by the superb name Mr Tulkinghorn: “...upon this muddy, murky afternoon, presents himself: an old-fashioned old gentleman, attorney-at-law, and eke solicitor (eke = middeleeuws Engels voor “ook”) of the High Court of Chancery, who has the honour of acting as legal adviser of the Dedlocks,....”

And we see Mr Tulkinghorn on his long way to find his client:

“Across the hall, and up the stairs, and the passages, and through the rooms, which are very brilliant in the season and very dismal out of it –Fairy-land to visit, but a desert to live in- the old gentleman is conducted, by a Mercury of Powder, (de God Mercurius in poeder gehuld) to my Lady’s presence. “

It does not require much imagination to replace this scene: Lady Dedlock, having an appointment in the immense Dedlock family house with the old fashioned family attorney-at-law, who is conducted by a Mercury in Powder through this gigantic house.

By the scene of a nowadays chief “with all his perfections on his head”, who has an appointment on the top floor of his immense company office (partly empty nowadays) with his nowadays lawyer who is conducted through the gigantic company office by a modern Mercury in Powder (a young blond long leg lady, not over the top yet).

It is clear that Bleakhouse has many recognisable highly enjoyable comic, sometimes grotesque scenes, but it is not really the right book to find the third source of joy:

Dickens describing unambiguous scenes of joy.

Celebrating our annual Dickensian Christmas tonight, there is for me a choice out of two. It is the choice between the scene of Christmas eve at

Mr. Fezziwig's Ball

John Leech 1843

Wood engraving

Scanned image by Philip V. Allingham.

<http://www.victorianweb.org/art/illustration/carol/1.html>

THE DUTCH DICKENSIAN

Dingley Dell in the Pickwick Papers or the scene of the Fezziwig Ball in the Christmas Carol.

For Tonight the winner is the Fezziwig Ball.

“In came a fiddler with a music-book, and went up to the lofty desk, and made an orchestra of it, and turned like fifty stomach-aches.

In came Mrs Fezziwig, one vast substantial smile.

In came the three Miss Fezziwigs, beaming and lovable.

In came the six young followers whose hearts they broke.

In came all the young men and women employed in the business.

In came the housemaid, with her cousin, the baker.

In came the cook, with her brother's particular friend, the milkman.

In came the boy from over the way, who was suspected of not having board enough from his master; trying to hide himself behind the girl from next door but one, who was proved to have had her ears pulled by her mistress.

In they all came, one after the other; some pushing, some pulling; in they all came, anyhow and everyhow.”

“And then...old Fezziwig stood out to dance with Mrs. Fezziwig.”

Now, ... I will not invite anyone of you to a dance, but I do invite everyone of you to rise.

I propose a toast to the Immortal memory of Charles Dickens!

Charles Dickens: Six things he gave the modern world

By Alex Hudson

BBC News Magazine 15 December 2011

With the 200th birthday of Charles Dickens quickly approaching, and an entire series of events planned, what is the lasting legacy of his work and his causes?

Charles Dickens is one of the most important writers of the 19th Century. But his influence goes far beyond just literature. Many of his phrases, characters and ideas have engrained themselves in modern culture.

Two centuries on, what are the things still seen today that Dickens first offered us in his writing?

A white Christmas

Modern commentators have described Dickens as "the man who invented Christmas". Not obviously the religious festival, but the wider popular culture phenomenon that surrounds it.

In the early 19th Century, Christmas had become "scarcely worth a mention", according to critic and writer Leigh Hunt.

As an example, the committee of the Carlton Club, which ran the Conservative Party at the time, arranged ordinary business meetings on Christmas Day itself.

While Prince Albert is often credited with the revival of Christmas and the introduction of the Christmas tree, many believe that Dickens's popular depictions of the festive period became a blueprint for generations to come.

Specifically, the idea of a white Christmas - which was and still remains a relatively uncommon occurrence in much of the UK - appears in A Christmas Carol as if it happened each and every year.

In his biography of Dickens, Peter Ackroyd wrote: "In view of the fact that Dickens can be said to have almost singlehandedly created the modern idea of Christmas, it is interesting to note that in fact during the first eight years of his life there was a white Christmas every year; so sometimes reality does actually exist before the idealised image."

Writer and renowned Dickens expert GK Chesterton perhaps best summed up how the great author's romantic view of Christmas has permeated throughout the world.

"Whether the Christmas visions would or would not convert Scrooge, they convert us," he wrote.

'Dickensian' poverty

One of the things Dickens cared about most was those at the bottom. He was one of the first to offer an unflinching look at the underclass and the poverty stricken in Victorian London.

And this was an area in which he had some experience.

His father had little skill in financial management and this eventually put him and all of his family in a debtors' prison for six months.

The young Dickens worked in a cousin's shop, pasting labels on blacking bottles for six shillings a week.

After he became famous, Dickens helped popularise the term "red tape" to describe the bureaucracy in positions of power that particularly hurt the weak and poor.

"Dickensian" has now become the easiest word to describe an unacceptable level of poverty.

In 2009, when president of the Association of Teachers and Lecturers wanted to talk about the deprivation in some areas, it was not described as terrible or horrific but as "life mirroring the times of Dickens".

This less than perfect England was described by other authors like Benjamin Disraeli and Mrs Gaskell but it is Dickens's view that has really resonated through the ages

Modern character comedy

Dickens's live readings were said to be filled with humour and performance, with Dickens himself taking on the accents and mannerisms of the characters he was portraying.

And it is the way the characters speak that often brings a smile from the reader. "Quite a lot of the time, if you were simply to describe the plot situation of one of the set pieces that you find very funny, it's not very funny at all," says Prof John Mullan, of University College London.

"But it is very funny. The extraordinary thing he does introduce to the novel is the comic potential of the way people talk."

THE DUTCH DICKENSIAN

And some in the industry think that Dickens has done even more for the current crop of comedians.

"We're put off by this notion we have of Charles Dickens as this great Victorian novelist because it implies that he's serious," says writer and comedian Armando Iannucci.

"In fact, I think he's the finest comedian we've ever produced. Much comedy today is conditioned by the way Dickens wrote it in the 19th Century and comedy writers today owe a huge debt to him.

"It's that sense of the rhythms, the colloquialisms and the way we speak. In reality, we don't finish our sentences and we all interrupt each other."

The cinema

While everyone from Gwyneth Paltrow to Miss Piggy has taken a role in a film adaptation of Dickens's work, many argue that he was as instrumental in creating the conventions of cinema as he was for inspiring the content itself.

Russian film director and theorist Sergei Eisenstein said that important aspects of cinema were created by the influence of Dickens on pioneering film director DW Griffith.

He argued that Dickens invented, among other things, the parallel montage - where two stories run alongside each other - and the close-up.

"The idea that Dickens invented cinema is obviously nonsensical but he was a key and important influence in its development," says Prof Graeme Smith, who wrote Dickens and the Dream of Cinema.

"Once film arrived, his work inspired an extraordinary amount of early cinema."

The BFI says that there were around 100 versions of Dickens's work recreated in film in the silent era alone. And those adaptations continue to this day.

This is in large part because of the visual way Dickens wrote, creating painstaking depictions of places.

Prof Theodore Hovet, of Western Kentucky University, has argued that Dickens's influence stretches further than just adaptations in modern cinema, actually providing themes and techniques that are still used today.

For example, he says, the film *Dirty Pretty Things*' depiction of London pays "homage to a model established by Dickens's compulsive wanderings of the city".

Meaningful names

The development of the characters in Dickens is often heralded as one of his greatest achievements.

The Dictionary of British Literary Characters lists 989 named characters in his work, including everyone from *Pickwick Papers*' Arabella Allen right through to *Our Mutual Friend*'s Eugene Wrayburn.

While characters in many novels before had used symbolic names, what Dickens did differently was refine the practice to suggest character traits and their role.

Some are obvious - Mr M'Choakumchild, the teacher in *Hard Times*, or

ambitious lawyer CJ Stryver in *The Tale of Two Cities* - but others are less so. In *Great Expectations*, Magwitch has a number of different interpretations - from a magpie representing theft to Magi, a Biblical reference to the wise men.

This technique has since been used by everyone from James Joyce and Thomas Pynchon to F Scott Fitzgerald and Martin Amis.

A couple of the most famous characters have become so recognisable that they have entered the language as nouns - somebody mean-spirited or lacking generosity being described as a Scrooge, for example.

But one phrase that does not come from a name is "What the dickens?"

Rather than coming from the author, it is believed to be a slang term for the devil and though its actual origins are unknown, it first appeared prominently in Shakespeare's *Merry Wives of Windsor*, over 200 years before Dickens was born.

Our view of the law

Bleak House, taking place as it does in the Court of Chancery before legal reforms in 1870, is a thinly veiled attack on the judicial system of the time. The current view of lawyers - less than a quarter of people in the UK trust them - seems to be at least partly inspired by characters such as the novel's Mr Tulkinghorn.

"No two books outside the bounds of technical law are more worth reading for law students than *Pickwick Papers* and *Bleak House*," Zechariah Chafee Jr once wrote in the *Harvard Law Review*.

"Even a trained trial lawyer, however, is puzzled by some of the legal points brought up by Dickens, because they have fortunately passed forever out of the realm of living law."

Legal historian Sir William Holdsworth noted the importance of Dickensian record in a lecture given in 1927.

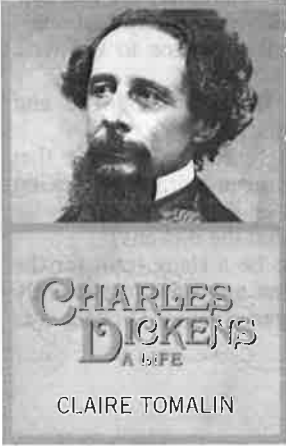
"The treatment by Dickens of various aspects of the law and the lawyers of his day is a very valuable addition to our authorities," he said.

"Not only for that period, but also for earlier periods in our legal history."

But how much do the issues that Dickens highlighted still remain today?

"Central to it, actually, is something that remains a problem," says senior barrister Anthony Arlidge QC.

"Very often, particularly with small civil claims, the cost of the legal proceedings is bound to exceed the damages that are obtained."

Private Eye nr 1299, 4 oct/ 27 oct 2011, page 28.

Charles Dickens Claire Tomalin (Viking Penguin £30)

There is of course very little actual proof that Dickens despatched his mistress Ellen Ternan to France in the period 1862-1865, visited her on numerous occasions and had a illegitimate child by her which died, and yet the circumstantial evidence is so very strong that a biographer would be mad not to fill an entire chapter with it so the newspapers have something to serialise (surely “set down the known facts in an objective and responsible manner”? Ed.)

Take, for example, a letter of September 1863 in which Dickens informs Mrs. Edith Brisket, his landlady at Wellington Street, that he will have “chops and sauce in the usual way”. In the circumstances it is hardly coincidental that “Sauce” was the name of a livery cocker-spaniel owned by a neighbour of the Ternan family when they resided at Haywards Heath sometimes in the 1850's.

Similarly, when Dickens chose the name of “Hexham” for the corpse-dredging Thames lighterman of *Our Mutual Friend* – then taking shape in his mind – he would have been all-too aware that Mrs. Ternan and her daughters had very nearly visited Hexham in Northumberland on their summer holiday of 1857, only deciding to make their way to Whitby at the very last moment.

Dickens's letters of the period are, if anything, even more suggestive. There is, for instance, a note to his friend Silas Minion from 1864, in which, recounting the circumstances of a stormy cross-channel voyage, he remarks: “We have ben through hell and high water, and must turn and turn again.” The alert reader will note the private code that this consciously or sub-consciously betrays (“hell and ...” = “Ellen”, “turn and turn.” = “Ternan”).

It is even possible to insinuate this sadly anonymous young woman into the narrative of Dickens's death. Although the scene of his passing is always assumed to be his house at Gadshill near Rochester in Kent, it is perfectly possible that he may have suffered his fatal stroke at his paramour's Peckham lodgings, and been conveyed by her – Ellen was a strong girl and quite capable of his feat -by cab, locomotive (Bradshaw reveals that a 3.17 ran from Holborn Viaduct to nearby Chatham) and penny-farthing bicycle to the family home.

Alternatively, it is by no means stretching credulity to wonder whether Miss Ternan could have hired an air balloon for the purpose. As for her proposed co-authorship of *Great expectations*, *Our Mutual Friend* and *The Mystery of Edwin Drood*, well (continues)

'A TALE OF TWO CITIES':

Strijd, herrijzenis en zelf-verloochening
door Liesbeth van Aalst

'A Tale Of Two Cities', gepubliceerd in wekelijkse afleveringen tussen april en november van 1859 in Dickens' nieuwe tijdschrift 'All The Year Round', kwam enerzijds tot stand door zijn grote liefde voor het boek 'a History of the French Revolution' door Thomas Carlyle, een boek dat hij, sinds het verschijnen ervan 22 jaar eerder, eindeloos herlas.

De onmiddellijke aanleiding was echter zijn rol in 'The Frozen Deep', een toneelstuk geschreven door Wilkie Collins. Dit stuk was op haar beurt geïnspireerd door de werkelijkheid van de catastrofaal verlopen 'Franklin expeditie' naar het Arctisch gebied in 1856. Op de plek des onheils werden later aanwijzingen gevonden voor kannibalisme, waartoe de ten dode opgeschreven mannen werden gedreven. In 'The Frozen Deep' speelt Dickens een afgewezen minnaar die – zonder het te weten – een metgezel is van zijn rivaal tijdens een Pool expeditie. Zijn aanvankelijke moordplannen naar deze onbekende houden geen stand na zijn confrontatie met de verkozen geliefde; het is gemakkelijk, een onbekende te haten, maar dit wordt onmogelijk waar de enige 'zonde' van de ander bestaat uit zijn liefde voor dezelfde vrouw en bovendien kameraadschap in een levensbedreigende situatie een noodzaak is tot overleving. Hij redt uiteindelijk het leven van de ander, ten koste van zichzelf.

In deze magnifiek gespeelde rol als Wardour, die de bewondering opwekte van koningin Victoria, acteerde Dickens de climax van 'A Tale of Two Cities', waarin opnieuw een jonge man zich offert voor het geluk van de vrouw die hij liefheeft.

Somber, direct en serieus zijn termen die terecht zijn gebruikt in de beoordeling van dit boek, dat niettemin door vele deskundigen als zijn beste werk wordt beschouwd. Of misschien moet men hier van 'dankzij' spreken; het tempo en onopgesmukt taalgebruik wekken bij vlogen bijna de indruk van een verslaggever die observeert en aantekent. Een boek zonder franje, waarin -op enkele passages na- de Dickensiaanse humor geheel ontbreekt.

De verklaring van deze 'nieuwe' Dickens ligt natuurlijk in het feit dat zijn persoonlijk leven een absoluut dieptepunt had bereikt door de scheiding van Catherine en relatie met Ellen Ternan, gebeurtenissen die zijn positie als 'perfect gentleman' hadden aangetast in de ogen van zijn aanbiddend publiek. Verder was hij -hoewel nog geen vijftig- hard op weg, een uitgeputte, ziekelijke oude man te worden. Zoals hij het zelf uitdrukte in 1869, een jaar voor zijn dood: 'The life of almost any man, possessing great gifts, would be a sad book to himself.'

HET BOEK

De mens als product van karakter en leefomstandigheden; van minder dan beest tot wonder van liefde en kracht, dit is mijns inziens het thema van deze schitterende roman.

De eerste, een in het nauw gedreven, gemarteld dier, dat uiteindelijk in doodsnoed en haat zijn folteraars verscheurt: het Franse volk onder het Bourbon regime. De boeren en stedelingen die Dickens 'vogelverschrikkers' noemt; geraamten omhangen met vodden, voortdurend balancerend op het randje van de hongerdood. Door de gruwelijk misnoemde 'edelen' aangesproken als 'rioolratten, honden en varkens', was het enige gebed dat zij kenden, de bede om onvruchtbaarheid van hun vrouwen. Het advies van hogerhand om hun honger te stillen: 'het eten van gras'. Generatie na generatie leefde hun hel op aarde uit met de haat jegens de volgevreten onderdrukkers als vervanger van brood en resulterend in ondergrondse bijeenkomsten. Hier werd het veelkoppig monster geboren, dat Dickens met zoveel angst vervulde. Overal in zijn werk en privé leven uit zich deze walging van waartoe een opgezweepte massa zich verlaagt en in woord en daad de wreedheid van de overheersers overtreft.

Zoals tijdens zijn aanwezigheid bij de publieke dubbele executie van het echtpaar Manning, beschuldigd van moord op hun kostganger. Zijn verslag over de ophanging zelf is summier en bijna onverschillig; echter, de indruk die het volk op hem maakt, wekt zijn absoluut afgrijzen op. Juichende ouders met kinderen op de schouders, dronken en liederlijk gedrag alom.

Lees zijn beschrijving van de Gordon Riots in 'Barnaby Rudge', waar een herenhuis door het woedende volk in brand wordt gestoken: 'if Bedlam gates had been flung wide open, there would not have issued forth such maniacs as the frenzy of the night had made. There were men there, who danced and trampled on the beds of flowers as though they trod down human

enemies...there were men who cast their lighted torches in the air and suffered them to fall upon their heads and faces, blistering the skin with deep, unseemly burns...'

Wie uit het voorgaande de conclusie trekt, dat Dickens de motivatie van deze volksrazernij ontkent, vergist zich deernig; zijn leven als schrijver en persoon, stond in het teken van het onrecht, door de eeuwen heen de onderklasse aangedaan. In zijn geschriften roept hij de machthebbers op, hun verantwoordelijkheid te nemen naar de arme medemens. Educatie, voeding, een dak boven het hoofd en respect voor elk individu, zijn een vereiste voor vreedzaam samenleven. De afwezigheid- generaliserend gesproken- van Christelijk mededogen en medemenselijkheid, roept gruwelen als de Revolutie op. De stompzinnige gezapigheid en arrogantie van de machthebbers leiden – zoals altijd – tot hun eigen ondergang en -uiteindelijk- tot die van vele van hun slachtoffers.

In zijn erkenning van de revolutie als een natuurlijk en onvermijdbaar fenomeen als gevolg van vaak eeuwenlange onmenselijke onderdrukking door kerk en staat, ligt NIET de conclusie besloten dat Dickens een revolutionair was, zoals is beweerd door o.a. Marx, Engels en Orwell. Zowel de overheersing als de gewelddadige reactie hierop, zijn mensonaardig.

De enige manier om deze wereld tot een betere te maken is, een 'change of spirit' te bewerkstelligen; door te beseffen dat wij inderdaad 'brothers under the skin' zijn en ieder uniek individu recht heeft op de bevrediging van basisbehoeften en dromen. Dialoog in vreedzaamheid is waar het om gaat bij Dickens (en dat hoeft geenszins een felle toon uit te sluiten om de argumenten kracht bij te zetten, zoals hij regelmatig demonstreert). Het gebruik van wat ons onderscheidt van wolf en tijger: intelligentie en geweten, verdwijnt bij revolutionair geweld; wij vervallen tot laagstaande dieren die alleen nog kunnen vernietigen, uiteindelijk ook onze eigenwaarde en zelfrespect.

Het meest huiveringwekkende personage in de nachtmerrie van het revolutionaire Parijs is Madame Defarge, echtgenote van de wijnkoper en kroegbaas. Haar razernij, die berust op de dagelijkse confrontatie met het creperen van burens en vrienden, heeft ook een diep persoonlijk motief, gelegen in haar jeugd. Haar jonge, pasgetrouwde zuster werd verkracht door de Markies Evremonde en stierf – met haar ongeboren kind- in waanzin. Haar broer, die het bestond, haar te verdedigen, werd afgeslacht.

Madame Defarge is een maniakale moordmachine die- door middel van een code in haar breiwerk- de namen noteert van hen die het mes van de guillotine verdienen. Hierbij maakt zij geen onderscheid; het dragen van een aristocratische naam en zelfs het tonen van medeleven met de slachtoffers, betekenen het doodvonnis. Dat in deze van achterdocht en angst vergiftigde atmosfeer een volstrekte willekeur ontstaat, zal niemand verbazen; men geeft burens aan, die zich 'verdacht' gedragen of omdat hun gezicht hen niet aanstaat. Zo kan het gebeuren, dat in de rijen wachtenden voor de guillotine, het straatarme naaistertje van twintig naast een hoge, adellijke heer of dame

THE DUTCH DICKENSIAN

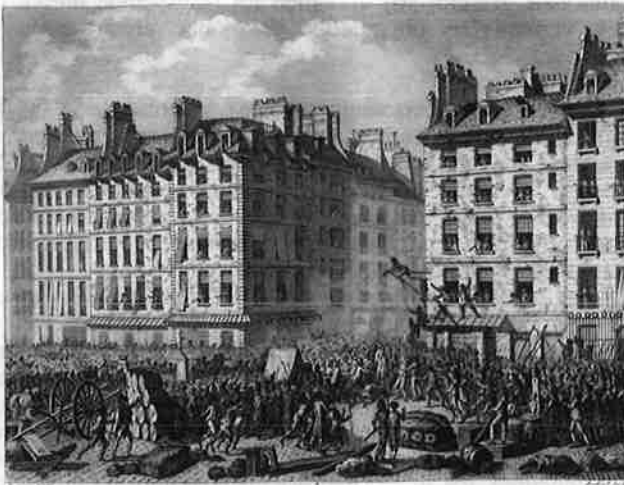
haar dood tegemoet gaat.

Hier imiteert het volk de overheersers; de machtige edelen konden door het opstellen van een document – een 'lettre de cachet'- een persoon zonder vorm van proces in de gevangenis laten werpen, niet zelden levenslang. Slachtoffer van dit onvoorstelbare machtsmisbruik is dokter Manette, de arts die weigert de ogen te sluiten voor de schanddaad die zich in zijn bijzijn voltrekt.

Hij doet aangifte en belandt in de Bastille, waar hij bijna achttien jaar in eenzame opsluiting doorbrengt.

Charles Darnay, een volle neef van de gehate Markies Évremonde, doet bij de gewelddadige dood van zijn oom, afstand van de voor hem onaanvaardbare positie en erfenis en vlucht naar Engeland, waar hij als vertaler en leraar een nieuw leven opbouwt. Hij wordt geaccepteerd als minnaar en later echtgenoot van Lucie, dochter van dr. Manette, zonder te weten dat zijn dubbelganger, Sidney Carton, eveneens van haar houdt. Deze Carton, een briljant jurist, is een boeiende figuur. Intelligent, jong en knap van uiterlijk, lijkt hem een gouden toekomst verzekerd. Maar een duistere, onweersaanbare drang naar zelfvernietiging blijkt sterker dan zelfdiscipline en ambitie. Hij leidt een leven van verloedering en beseft, dat daardoor zijn liefde voor Lucy een onwaardige is.

Zijn eerste en tevens laatste kans op het stellen van een onzelfzuchtige daad, brengt hem naar de gevangenis in Parijs, waar Darnay zijn executie afwacht. Door hun sterke gelijkenis, de bedwelming van Darnay en het wisselen van kleding, slaagt het plan van Carton en blijft hij achter om in Darnay's plaats te sterven.

SUPPLICE DE FOULON A LA PLACE DE GREVE.

16 27 Juillet 1793

Door deze daad van totale opoffering voor een medemens, worden de uren die hij voor het laatst in vrijheid doorbrengt, van een nooit gekende sereniteit; een verspild leven eindigend in pure vrede met een zinvolle dood. De steeds terugkerende troostvolle woorden uit de Anglicaanse begrafenis dienst: 'I am the Resurrection and the Life, saith the Lord', maken dit tot een onovertroffen ontroerende passage. En daar hoeft men geen belijdend Christen voor te zijn....

++++

'Een feitelijke gebeurtenis: Foulon, een in de jaren 80 van de 18e eeuw rijk geworden speculant en leverancier aan leger en zeemacht, wordt in de vroege dagen van de opstand aan een lantaarnpaal opgehangen, zijn mond volgepropt met gras.

Dickens volgens Bronckhorst.

Uitgesproken op de zomerbijeenkomst van The Dickens Fellowship, Haarlem Branch, 9 juni 2012

door Willem Jan S. Louridtz

Waarde Dickensians,

“Dickens volgens Bronckhorst”, de subtiliteit ligt in het waarschijnlijk weloverwogen woordje “volgens”, terwijl de onmogelijkheid van de titel toegenomen zou zijn, maar waarschijnlijk ook de aantrekkelijkheid, met de verandering in de volgorde van de woorden Bronckhorst en Dickens. Afgezien van de filosofische problematiek, een gemeente als Bronckhorst met zijn vele dorpen, grietenijen en slechts één stad: Bronckhorst (zonder C), een mening te laten hebben over Dickens lijkt het een heroïsche toer, de door onze secretaris ongetwijfeld bedoelde algemene conclusie (volgens deze gemeente) over Dickens te trekken uit de hier verzamelde geschriften van en over Dickens, laat staan uit de verzameling andere op Dickens betrekking hebbende objecten, die hier in zo ruime mate voorhanden zijn. Daarbij zou een spreker zich alleen maar kunnen uitlaten over die gevormde mening, wat het kader waarbinnen hij geacht wordt te spreken toch drastisch beperkt, iets waartegen Dickens zelf ongetwijfeld heftig geprotesteerd zou hebben. In die geest verder redenerend hoop ik dat de secretaris het mij niet euvel duidt de relatie tussen Dickens en Bronckhorst in een breder perspectief te plaatsen.

Om dit te kunnen doen heb ik mij voorgesteld de naam Bronckhorst te evalueren en zo mogelijk van een vertaling naar het Engels te voorzien. De geschiedenis die samenhangt met deze plek is de meesten van u al bekend. Het tweede deel van de naam: “horst”, hooggelegen plek, c.q. Nest van een roofvogel, wordt in het Engels: “aerie” of “eyrie”. Het Engelse equivalent van Bro(c)k heb ik niet kunnen vinden. Het Nederlands biedt ook geen uitkomst: bronk (van Dale): sacramentsprocessie, ook: nevenvorm van “pronken”. De oorsprong van de familienaam laat ik verder aan uw fantasie over.

THE DUTCH DICKENSIAN

Er rest mij niets anders dan te proberen een relatie te leggen tussen Dickens en aerie en dan blijkt het nut van het hebben van een computer, waarmee toegang verkregen wordt tot een opmerkelijk verband tussen beide. Ik neem u mee naar een stad in North Carolina, genaamd New Bern. Gesticht in 1710 door Zwitserse en Duitse avonturiers, geleid door Baron Christopher de Graffenried uit Bern (Zw). Koninklijk Gouverneur William Tryon maakt deze zeehaven tot hoofdstad van de kolonie. In 1862 werd New Bern veroverd door de Union Army.

In 2008 werd het idee geboren de Kersttijd in de stad te profileren binnen een thema: de Christmas Carol, waarbij de hele stad werd aangekleed met grote "picture boards" gemaakt door de kunstenaars Carol Tokarski en Janet Francoeur. Intussen geschiedt zulks jaarlijks.

En nu kom ik tot de apotheose van mijn onderzoektocht: In "Aerie" werd een bijeenkomst gehouden waarin Dickensfiguren in klederdracht acte de présence gaven. Misschien is het aan onze secretaris deze locatie toe te voegen aan zijn lijst van "Conferenties" als "place to be" in december van dit jaar.

The Guardian Dickens Walks

De krant The Guardian heeft voor de Dickens bicentennial een aantal wandelingen, dat langs bekende lokaties uit zijn romans leidt, op het internet gezet. Voorzien van een kaart met afbeeldingen van de gebouwen en een mp3 bestand kunnen de echte liefhebbers in wandelingen, die van een klein half uur tot een uur duren, zelf zien en horen wat Dickens ook heeft gezien.

De redactie zal in de loop van dit jaar in iedere aflevering deze kaart route opnemen en het bijbehorende MP3 bestand downloaden en op een CD-branden. Voor degene die in het bezit van deze CD willen komen. Voor €1,-- is deze bij de redactie te bestellen. (Via een intekenlijst of via het redactie-email-adres. Op de volgende bijeenkomst ligt deze dan voor u klaar.

De onderstaande eerste wandeling bestrijkt dat deel van Londen waar zich *Oliver Twist* afspeelt.

Location 1 (1.02): Liverpool Rd/Batchelor St The former Agricultural Hall, site of the turnpike where Oliver made his entry into London.

Location 2 (10.53): The Harlequin, Arlington Way The popular plays put on in the cheap, non-West End theatres like Sadler's Wells hugely influenced Dickens's writing. One of Dickens's friends is remembered inside the Harlequin— the creator of the modern clown, Joe Grimaldi.

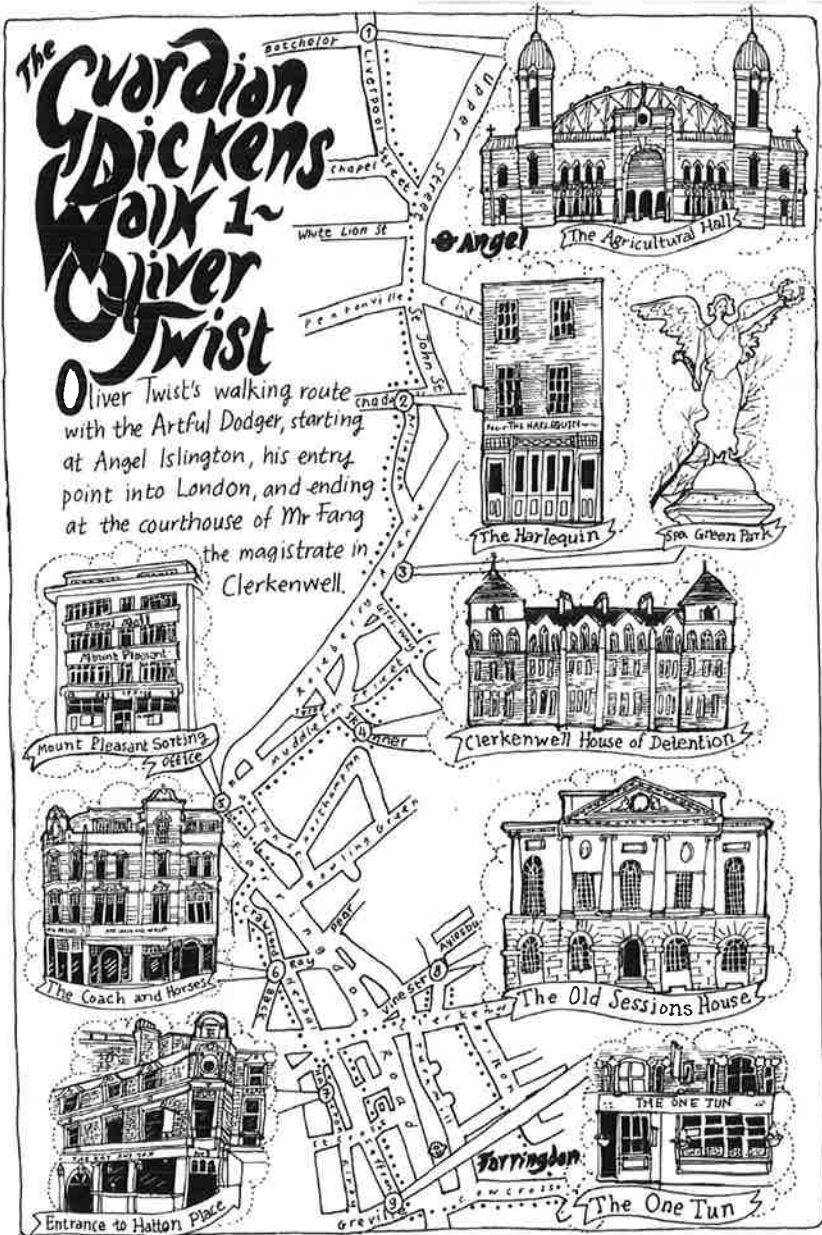
Location 3 (16.25): Spa Green Park A tiny surviving piece of the greenery on what was the edge of London. On the south-east side of the park stood a Quaker workhouse.

Location 4 (21.03): Spa Fields In Oliver's time the buildings here were major prisons. The Clerkenwell House of Detention's huge underground chambers are still beneath the school playground here.

Location 5 (25.10): Exmouth Market/Mount Pleasant On the site of Royal Mail's main sorting office stood an infamous prison, to deal with London's burgeoning crime problem in Oliver's time. Experimental treatments here included the silent system, and the treadmill ...

Location 6 (31.38): The Coach & Horses, Ray Street This area was Hockley-in-the-Hole in Oliver's day, the worst kind of criminal slum, or rookery.

Location 7 (37.35): The One Tun, Saffron Hill Site of Field Lane, Fagin's headquarters. The One Tun itself may have been the original Three Cripples

THE DUTCH DICKENSIAN

1 Liverpool Road / Batchelor Street:
The former Agricultural Hall site of the turnpike where Oliver made his entry into London.

2 The Harlequin - Arlington Way:
The popular plays put on in the cheap, non West-End theatres like Sadlers Wells hugely influenced Dickens' writing. One of Dickens' friends is remembered inside the Harlequin - the creator of clowning, Joe Grimaldi.

3 Spa Green Park: A tiny surviving piece of greenery on what was the edge of London. On the South East side of the park stood a Quaker workhouse.

4 Clerkenwell House of Detention:
Spa Fields: In Oliver's time the buildings here were major prisons. The Clerkenwell House of Detention's huge underground chambers are still beneath the school playground.

5 Mount Pleasant Sorting Office:
Exmouth Market / Mount Pleasant: On the site of Royal Mail's main sorting office stood an infamous prison to deal with London's burgeoning crime problem. In Oliver's time Experimental treatments here included the silent system and the treadmill.

6 The Coach and Horses, Ray Street. This area was Hockley-in-the-Hole in Oliver's day, the worst kind of criminal slum or "rookery".

7 Hatton Place: The site of the Hatton Garden Magistrates Court, presided over by a real magistrate, A S. Laing, on whom Dickens based Mr Fang.

8 The Old Sessions House, Clerkenwell Green: A purpose-built 18th century law court sited just outside London in Dickens' time. The Artful Dodger involves Oliver in a pocket-picking incident on the site.

The One Tun, Saffron Hill: Site of Field Lane, Fagin's headquarters. The One Tun itself may have been the original Three Cripples Pub, headquarters of Bill Sykes in Oliver Twist.

THE DUTCH DICKENSIAN

pub, headquarters of Bill Sikes.

Location 8 (47.32): The Old Sessions House A purpose built 18th-century law court, sited just outside London in Dickens's time. The Artful Dodger involves Oliver in a pocket-picking incident on this site.

Location 9 (54.24): Hatton Place The site of the Hatton Garden Magistrates Court, presided over by a real magistrate, AS Laing, on whom Dickens based Mr Fang.

Real-life Charles Dickens Characters Traced.

Historian finds many of literature's best-known names in the London streets of Dickens's teenage years.

by Dalya Alberge *Guardian 1 february 2012*

Bill Sikes and Scrooge are among the most well-known characters in English literature but rather than being figments of Charles Dickens's imagination, their names were derived from real people – and new research has pinpointed the writer's sources of inspiration.

The thug from *Oliver Twist*, the miser in *A Christmas Carol* and the ghost of his deceased partner, Jacob Marley, among others, have been linked to people who lived or worked near Dickens's first London home.

Detective work by Ruth Richardson has revealed that a trader named William Sykes sold tallow and oil for lamps from a shop in the same bustling east Marylebone street in which Dickens lived between the ages of 17 and 20.

Nearby, Richardson discovered the home of a sculptor derided by locals as a miser, the premises of two tradesmen named Goodge and Marney, and a local cheesemonger called Marley – "so suggestive of Scrooge and Marley", she said.

They all lived yards from Dickens's modest lodgings at 10 Norfolk Street above a small corner shop. Crucially, he lived nine doors from the barbaric workhouse now thought to have inspired *Oliver Twist* a few years later.

Richardson, the author of *Dickens and the Workhouse*, published to coincide with next week's 200th anniversary of his birth, described the number of fictional characters she has linked to Dickens's neighbours as "breathtaking".

Although Dickens based other fictional characters on actual people – notably Micawber on his father – biographers have overlooked the inhabitants around Norfolk Street and its link to Dickens was only recently discovered by Richardson, an affiliated scholar at Cambridge University.

It was her research that last year identified the four-storey 1770s workhouse in Cleveland Street as an inspiration for perhaps the world's most famous workhouse in *Oliver Twist*.

That led her to Dickens's house. She realised that the address had changed since Dickens's day – 22 Cleveland Street was formerly 10 Norfolk Street.

While previous biographers had only briefly mentioned the house, if at all, assuming it had disappeared long ago, she found the building. It had been a peculiar biographical void, she said.

Sykes's business was at 11 Cleveland Street. Richardson said: "He was certainly there while Dickens was planning *Oliver Twist*."

So too, she added, was a local publican called Sowerby: the fictional Mr Sowerberry is the "parochial undertaker" who takes Oliver into his service. She also found a glover-hosier called Corney, a possible inspiration for the Mrs Corney, whom Mr Bumble marries in *Oliver Twist*. In the churchyard, she spotted a Mrs Malie, a doctor's wife, whose name may have served for the kindly Mrs Maylie.

At No 20, opposite Dickens's home, was Dan Weller's shoe shop, from whom he might have cobbled the inimitable Sam Weller for *The Pickwick Papers*. A dancing master – like the one Dickens described in one of his *Sketches by Boz*

– was a fellow lodger.

Norfolk Street in Dickens's day was full of shops. Its businesses included a pawnbroker's that "may be central to *Oliver Twist*", Richardson said. Its plot – and Oliver's identity – hinge on a locket taken from his mother's corpse and pawned.

Readers learn that the pawnbroker's was visible from the workhouse. Richardson considers it significant that "the pawnbroker's stood diagonally opposite the Cleveland Street workhouse, and was visible from Dickens's front in Norfolk Street."

Dickens himself had to pawn family belongings before his father was imprisoned for debt. "It's all too much of a coincidence," Richardson said.

Michael Slater, the Dickens biographer for Yale University Press, described the research as "most interesting and valuable": "Dickens was famous for making up amazing names – like Chuzzlewit – and names were very important to him."

Book:

Dickens and the Workhouse: *Oliver Twist* and the London Poor, by Ruth Richardson (Oxford University Press)

source:

<http://www.guardian.co.uk/books/2012/feb/01/charles-dickens-real-character-name>

NRC 7 feb 2012

Dickens is niet dood !

door Elsbeth Etty

Wat de vertalers Eugène Dabekaussen en Tilly Maters bindt is hun grote liefde voor het werk van Charles Dickens. Hun liefde gaat zo ver dat ze hun Dickensvertalingen voor een groot deel zelf financieren: „Als wij niet allebei een partner hadden met een vast inkomen, hadden we Dickens nooit kunnen doen”.

Eugène Dabekaussen en Tilly Maters vormen al meer dan 35 jaar een succesvol vertalerskoppel. Wat hen bindt is hun grote liefde voor Dickens. Nadat in 1997 hun vertaling van Mark Twains *Huckleberry Finn* een succes bleek, mochten ze van uitgeverij Veen een boek naar keuze vertalen. Het werd Grote verwachtingen van Dickens, dat in 2010 werd opgenomen in de prestigieuze Perpetuareeks met ‘de beste honderd boeken van de wereld’.

Daarna vertaalden ze, tussen veel andere werk door, *Oliver Twist* en *Hard Times*. „Dickens vertalen was altijd onze grote droom”, zegt Dabekaussen. „We waren al twintig, dertig jaar met hem aan het leuren, maar geen uitgeverij die het aandurfde, omdat Dickens als oubollig te boek stond.”

De twee vertalers, allebei 61, kennen elkaar vanaf begin jaren zeventig, toen Dabekaussen kunstgeschiedenis en Maters filosofie studeerde. Van lijstjes met beste boeken, sterkste zinnen of belangrijkste schrijvers houden ze niet, maar

dat Dickens tot de allergrootsten behoort, daarover bestaat geen twijfel. Tilly Maters vindt David Copperfield Dickens' beste roman, haar collega zoekt het na enige aarzeling in latere werken zoals Grote verwachtingen. Ze blijven Dickens herlezen en ontdekken steeds iets nieuws. Dabekaussen: „Maar ook door overbekende scènes ben ik steeds weer tot tranen geroerd. Dan is het dus goede literatuur.”

Het allermoeilijkste is het vertalen van de typisch Dickensiaanse humor, ironie en gelaagdheid. Die zitten, net als bij Jane Austen bijvoorbeeld, in de stijl. De reden waarom voorgaande oude Dickens-vertalingen in hun ogen hervertaling verdienen, is dat de ijzeren consequentie waarmee Dickens zijn humor hanteert vaak niet is opgemerkt. Ieder personage van Dickens krijgt een hele vracht attributen mee waarnaar hij steeds blijft verwijzen, met alle komische effecten van dien.

C.J. Kelks vertaling van Oliver Twist vinden ze nog goed leesbaar. Maar ook Kelk heeft veel gemist en 'betekenisfouten' gemaakt. Zelf begaan ze trouwens ook wel eens een blunder. Maters: „In Hard Times laat Dickens iemands woorden als een rocket uit zijn mond komen. Wij hebben in eerste instantie gewoon 'raket' laten staan, terwijl dat woord hier in 1854 natuurlijk nog helemaal niet bestond. Rocket betekent vuurpijl, en zo staat het gelukkig ook in de herdruk van Zwarte tijden, die binnenkort uitkomt.”

Portie

Dickens vertalen is hard werken en ze zijn blij dat ze het samen doen. Na een grondige analyse van de brontekst verdelen ze een boek in porties die ze per dag kunnen vertalen. Zo'n dagportie Dickens beslaat meestal vier à vijf bladzijden, maar dan is er alleen nog maar een ruwe versie. Uitgevers denken dat ze samen sneller werken dan één vertaler. „Maar dat is niet altijd zo”, zegt Maters. „Bij Dickens bijvoorbeeld bespreken we elke zin tot in de kern.”

Ze hebben hun Dickensvertalingen voor een groot deel zelf gefinancierd met de opbrengsten van hun overige vertalingen. „We krijgen altijd een subsidie van het Letterenfonds, maar die is lang niet voldoende. Als wij niet allebei een partner hadden met een vast inkomen, hadden we Dickens nooit kunnen doen”, verzucht Dabekaussen

Gemene types

Een lievelingspersonage in de romans van Dickens hebben ze geen van beiden, maar hun voorkeur gaat uit naar gemene types, zoals Mrs. Sparsit in Grote verwachtingen. Dabekaussen denkt dat er in geen enkel boek van Dickens zo'n naar mens voorkomt. „Waar hij dat nou vandaan heeft, ik weet het niet, maar die vrouw moet het op alle punten ontgelden. Dat vinden wij wel fijn.”

Van het Dickens-jaar hebben ze geen grote verwachtingen. Het mooiste zou zijn als het dedain voor Dickens dat bij sommige mensen in Nederland heerst wordt weggenomen. Het oubollige imago dat hem aankleeft is volgens de vertalers misschien te wijten aan Godfried Bomans, die hun favoriete schrijver weliswaar onder de mensen bracht, maar daarbij misschien te veel nadruk legde op de lollige kant van de grote iterator. Ze hebben het dan over de Christmas Carol-sfeer en de Deventer Dickens-dagen, die alleen

betrekking hebben op één aspect van Dickens, terwijl een groot schrijver als hij volgens hen helemaal geen popularisering nodig heeft.

Wat ze nog dolgraag willen doen, is Dickens' *Bleak House* vertalen, één van de beste romans uit de wereldgeschiedenis. Uitgevers durven het niet aan omdat het zo dik is. Maar het vertalersduo zit momenteel voor het eerst in zijn carrière zonder werk en zou zo kunnen beginnen.

Dit artikel werd gepubliceerd in NRC Handelsblad op Vrijdag 3 februari 2012, pagina 8 – 9

EEN ONUITPUTTELIJKE BRON: HET LEVEN VAN CHARLES DICKENS

Kees Klok

Wie dat wil kan een leven vol studie vullen met de werken van Charles Dickens. Niet alleen met zijn romans, maar evenzeer met zijn journalistieke werk (alle afleveringen van *Household Words* en *All the Year Round* staan tegenwoordig op het internet) en zijn brieven. Het is een oeuvre van een indrukwekkende omvang en ik vraag mij af of het mij ooit gaat lukken om alles wat Dickens heeft geschreven te lezen. Dat dat oeuvre in een relatief korte tijd tot stand is gekomen, Dickens overleed al op achtenvijftigjarige leeftijd, maakt het nog indrukwekkender. Toch heb ik aan de geschriften van Dickens zelf niet genoeg. Zijn leven is even fascinerend als zijn oeuvre. Daarom verdiep ik mij graag in wat er over dat leven wordt geschreven. Gelukkig zijn wij gezegend met een flinke rij Dickensbiografieën. De laatste daarin zijn *Charles Dickens* van Michael Slater en *Charles Dickens. A Life* van Claire Tomalin. Beide boeken werden in het algemeen door de kritiek goed onthaald.

Het levensverhaal van Dickens was ons toch al in ruime mate bekend voor het verschijnen van deze nieuwe biografieën, zou je denken. Waarom dan nog eens twee levensbeschrijvingen? Ten eerste omdat iedere tijd zijn eigen vragen stelt en zijn eigen accenten legt. Geschiedschrijving (en het schrijven van een biografie behoort daartoe) is niet los te denken van de tijd waarin deze tot stand komt. Als eenentwintigste-eeuwers vinden wij soms andere aspecten van Dickens leven interessanter dan onze voorzaten. Ten tweede omdat het leven van Dickens een continent is waarop zich nog steeds onontdekte of onvoldoend verkende gebieden bevinden.

Michael Slater onderzoekt zeer gedetailleerd de verbanden tussen de romans van Dickens en diens leven. Hij begint zijn relaas daarom met de twee dramatische gebeurtenissen tijdens de jeugd van Charles, die telkens weer in een of andere vorm in zijn werk naar boven komen. Het zijn het gevangen zetten van zijn vader als schuldenaar en het daaruit volgende feit dat Dickens enige tijd moest gaan werken in een schoensmeerfabriek. De enorme wilskracht en ambities van Dickens vinden in deze gebeurtenissen hun oorsprong. Charles had al als kind een stevig geloof in eigen kunnen, maar

zijn jeugdervaringen en het feit dat zijn educatie werd gefnuikt door de schulden die zijn vader steeds weer maakte, ontwikkelden tevens een gevoel van angst en onzekerheid. Toen hij rijk en gevierd was en bij wijze van spreken de status van superster had bereikt, leefde hij nog immer met de angst ooit tot de bedelstaf te zullen vervallen. Het feit dat hij vrijwel tot het einde van zijn leven doorging met het geven van uitputtende lezingen, tegen het dringende advies van zijn arts in, had hiermee te maken. De lezingen leverden hem veel geld op, maar de staat die Dickens voerde met zijn omvangrijke gezin, vereiste ook hoge uitgaven. Daarnaast waren de lezingen voor Dickens van groot belang, aldus Claire Tomalin, vanwege het directe contact met zijn publiek. Dat was voor hem welhaast van levensbelang. Bovendien was hij dol op toneelspelen.

Waar Slater de romans, en niet te vergeten het journalistieke werk, analyseert en verbanden legt met het leven van Dickens, daar probeert Tomalin hem te zien in het perspectief van de van talent en energie bruisende duvelstoelager en daar de wortels van bloot te leggen. Slater komt tot een groot aantal inzichten, maar velt zelden een persoonlijk oordeel. Tomalin oordeelt daarentegen wel en komt soms tot harde standpunten. Uit haar relaas spreekt enerzijds bewondering voor het onvoorstelbare talent, de werkdiscipline en de tomeloze gedrevenheid van Dickens, anderzijds veroordeelt ze hem scherp waar het gaat om de scheiding van tafel en bed van zijn vrouw Catherine. Waar Slater meer oog heeft voor de ontstaansgeschiedenis van de romans, daar heeft Tomalin meer oog voor de extravagante trekken in het karakter van Dickens. De man die het opnam voor de verdrukten, die het (nog immer actuele) roofofkapitalisme vernietigend veroordeelde, die een opvanghuis voor gevallen vrouwen hielp oprichten en die half Engeland tot tranen roerde met de dood van little Nell, kon ook meedogenloos hard en rancuneus zijn, aldus Tomalin, zoals sommige van zijn kinderen aan den lijve ondervonden.

Beide biografen zien de scheiding van Catherine als een keerpunt in het leven van Dickens. Tomalin koppelt die direct aan de kennismaking met de zevenentwintig jaar jongere actrice Ellen Ternan. Slater is wat dat betreft terughoudender. De betrekkingen tussen Dickens en Ternan zijn nog steeds door enige mistsluiers bedekt. Zij speelden zich af in het diepste geheim. Niet alleen van de kant van Dickens, maar ook van Ternan, die altijd het stilzwijgen heeft bewaard. Tomalin, die eerder een biografie schreef over Ternan (*The Invisible Woman. The Story of Charles Dickens and Nelly Ternan*. Viking 1990), probeert aannemelijk te maken dat uit de relatie zelfs een jong gestorven zoonje werd geboren. Zij levert alleen indirect bewijs, maar schrijft wel dat dit feit ooit werd bevestigd door twee kinderen van Dickens, dochter Katey en zoon Henry.

Op de Annual Conference in Portsmouth, in augustus jongstleden, beschuldigde professor Tony Pointon recente Dickensbiografen, waaronder Tomalin, van bewuste pogingen Dickens in een kwaad daglicht te stellen. Vooral waar het gaat om zijn behandeling van Catherine en de verhouding met

Ternan. Wellicht doemen hier reeds de contouren op van een volgende Dickensbiografie, wie zal het zeggen. Wie alleen Slater leest of alleen Tomalin, doet zichzelf tekort. Hun boeken zijn meer complementair dan overlappend. Zij werpen een rijk, zij het soms wat controversieel, licht op het fascinerende leven van Dickens, waarover naar het zich laat aanzien nog veel te schrijven valt.

Michael Slater – *Charles Dickens*. Yale University Press 2009.

Claire Tomalin – *Charles Dickens. A Life*. Viking 2011

Vreemde figuren die spoken door het hoofd van mevrouw Nickleby.

door Guus de Landtsheer

In Weerdinge hebben we zojuist *Nicholas Nickleby* met veel plezier gelezen. Vooral het gedrag van Nicholas moeder riep binnen onze kring nogal wat herkenning op. In hoofdstuk 49 gaat Smike steeds vreemder gedrag vertonen. Hij sluit zichzelf uren achtereen op in zijn kamer zonder naar bed te gaan. Mevrouw Nickleby begint zich daar zorgen over te maken en begint dan een verward verhaal af te steken over twee vreemde figuren die in een slaapkamer verschenen en juist niet meer bij een bed waren weg te krijgen. Die spoken of in ieder geval een van de twee zou ook nog een relatie met haar familie hebben gehad en in connectie met een afwijkend protestantse godsdienst hebben gestaan. We mogen in zo'n geval die familierelatie gerust naar het rijk der fabels verwijzen, maar Dickens zou Dickens niet zijn als er niet een historische achtergrond aan die verhalen had gezeten.

Er worden twee personages met naam en toenaam genoemd door mevrouw Nickleby:

De geest van de Cock laan

De dorstige vrouw van Tutbury

Het eerste verhaal heeft heel wat ophef in het Londen van de 18de eeuw veroorzaakt. In die tijd werd algemeen aangenomen dat geesten vanuit het hiernamaals instaat waren om contact te leggen met deze wereld. Dat kon op allerlei manieren gebeuren. Op hun manier was men echter wel kritisch ten aanzien van zulke beweringen. Mocht het gewone meestal ongeletterde volk al gauw geloven in wat er werd beweerd, de notabelen waren niet zo gemakkelijk te overtuigen. Geesten of misschien dolende zielen daar geloofde men in, maar er moest wel een "degelijk" bewijs worden geleverd. Zo ook in dit verhaal.

Het begon heel normaal met een huwelijk dat waar nu eens niets mis mee was. De man, William Kent, was een geldwoekeraar die zeer waarschijnlijk tegen een te hoge rente geld leende aan buurtgenoten die op geen andere manier aan een lening konden komen. Een gevaarlijk beroep, want natuurlijk zullen er onder zijn klanten lieden zijn geweest die wel wilden lenen, maar niet terug wilden betalen als ze de kans kregen. Al snel na zijn huwelijk raakte zijn vrouw Elizabeth Lynes zwanger en overlijdt als gevolg van een miskraam. Gedurende haar ziekbed had haar zuster Fanny voor haar gezorgd

en het huishouden voor William gedaan. Dat laatste beviel hen beiden kennelijk zo goed dat er tussen hen beiden iets moois opbloeit. Zij besluiten daarom als man en vrouw verder te leven. Daar zat nu echter het probleem. Volgend het kerkelijk recht uit die tijd was er omdat Elisabeth een kind had gebaard van William sprake van een incestueuze relatie tussen William en zijn schoonzus Fanny. Een kerkelijk huwelijk was derhalve uitgesloten. Maar ook toen al waren paren die echt wat om elkaar gaven niet voor een gat gevangen. William en Fanny verhuizen in 1762 naar Londen, een grote stad waar je gemakkelijk kon onderduiken. Zij huren woonruimte in de Cock laan en William gaat daar verder met het uitoefenen van zijn beroep. Hij leende geld aan de eigenaar van het pand Richard Parsons, een parochie-klerk. Dat had hij achteraf gezien beter niet kunnen doen, want deze komt er al snel achter dat er geen sprake was van een keurig kerkelijk huwelijk bij zijn huurder. Er begonnen vervolgens vreemde zaken te gebeuren in het pand aan de Cock Laan. Er werd op de muren geklopt en geluiden gemaakt alsof iemand op de muren kraste. Reden genoeg voor William en Fanny om te verhuizen. De geluiden werden daarna nog maar zelden gehoord. Toen Fanny echter stierf aan de pokken en Kent een rechtzaak won waarin hij zijn oude huisbaas had aangeklaagd voor het niet terugbetalen van geleend geld werd er plotseling weer geklopt en gekrast dat het een lieve lust was. De huishaas Parson beweerde dat deze geluiden werden veroorzaakt door de geest van Fanny en ook zijn dochter begon deze verhalen rond te vertellen. Er werden regelmatig seances gehouden in het huis waarbij men de geest opriep te verschijnen of althans via geluiden haar aanwezig kenbaar te maken. Het doel was te

achterhalen wat de bedoeling was van de geest om zoveel lawaai te maken. Deze bijeenkomsten trokken zoveel publiek dat de Cock laan regelmatig vol stond met belangstellenden.

Via oproepen aan de geest over het aantal kloppen voor ja en nee kwam men er achter dat de geest duidelijk wilde maken dat Fanny door rattenkruid was vergiftigd door William. Hierop werd William publiekelijk verdacht van de moord op Fanny. Nu werd het tijd dat de notabelen ingrepen. Onder leiding van dr Johnson (de man die het eerste Engelse woordenboek schreef werden er opnieuw allerlei slimme vragen aan de geest gesteld. Vooral de dochter van de huisbaas werd daarbij in de gaten gehouden. Kennelijk had die een bijzondere band met deze verschijning, want met name als zij aanwezig was trad de geest op. Johnson slaagde er in via zijn arglistige vragen de geest zaken te laten beloven die zij niet waar kon maken (Zoals het verschijnen in een kapel op een bepaald moment, waarbij men de omgeving goed in de gaten kon houden. De geest bleek dan niet instaat te verschijnen.) Op een bepaald moment claimde de geest zelf dat het lijk van Fanny niet in de kist zou liggen. Toen had men beet want toen de kist in aanwezigheid van Parson en dr Johnson werd geopend bleek daar wel degelijk een inmiddels onttakelde Fanny te liggen. Een rechtzaak volgde tegen Parson en zijn dochter. De rechter stelde vast dat Parson zijn dochter had gedwongen als geest op te treden. Hij werd veroordeeld tot de schandpaal een twee jaar gevangenisstraf. De zaak had ook nog gevolgen voor de verhouding tussen de Engelse kerk en de Afscheidenen (een strenger in de leer zijnde protestantse groep.) Geestelijken van het laatste kerkgenootschap hadden namelijk tot het laatste toe hun lid Parson gesteund in zijn beweringen dat William een misdadiger was. De officiële Engelse staatskerk hield er een meer nuchtere visie op na als het om geestesverschijningen ging.

Dat laatste was kennelijk wel tot mevrouw Nickleby doorgedrongen. Op haar vraag aan mevrouw Creecy wie van de twee figuren niet had geluisterd naar de dominee (daarmee bedoelde ze natuurlijk die van de officiële kerk), wist ze welke het was die met grootvader op school had gezeten. De onderwijzer van die school was immers ook lid van de Afscheidenen geweest. Dat verklaart waarom het spook later zo vervelend tegen de dominee was geweest. Als kind was deze geest al niet goed opgevoed!

De dorstige vrouw van Tutbury.

Dickens verwijst hier naar het verhaal van de vastende vrouw van Tutbury.

Hier gaat het niet om een spook maar om een wonder dat zou hebben plaats gevonden in het stadje Tutbury tussen 1807 en 1813. Het mirakel voltrok zich bij Ann Moore dit beweerde in die periode niets gegeten te hebben. Natuurlijk bleek het hele verhaal van a tot z gelogen, maar het is tekenend voor die tijd dat zo'n verhaal zo lang als wonder geloofd werd.

Zoals meestal het geval is in dit soort situaties ligt de oorsprong bij iemand die door de nood gedwongen overgaat tot een handeling die in het begin nog wel geloofwaardig was, maar door de omgeving wordt de zaak dan zo opgeklopt dat het slachtoffer uiteindelijk geen kant meer op kan en via steeds ongelooftwaardiger uitspraken of daden zich zelf in een onmogelijke positie

manoeuvreert.

In dit geval ging het om de dochter van een dagloner die uit eigen wil of door de omstandigheden gedwongen trouwt met een boeren knecht. Deze laat haar al spoedig in de steek waarna er voor haar niet anders op zit dan zoals men dat zo mooi zegt (She then lived on her looks) van haar uiterlijk te leven. Het zorgde in ieder geval voor een grote kinderschare en een financiële ramp, toen haar uiterlijk haar in de steek begon te laten. Om geld te sparen was zij gedwongen zoveel mogelijk op haar voedselbudget te sparen en regelmatig het eten over te slaan. Tot zover is alles nog begrijpelijk, maar om de schijn op te houden begint ze rond te vertellen dat ze geen honger meer heeft. Dat ze vervolgens bedlegerig wordt ligt in de lijn der verwachting. Maar nu begint de omgeving zich ermee te bemoeien. De burens willen haar wel eens zien. Heel begrijpelijk dat zij een kleine bijdrage verlangt om in haar slaapkamer het wonder zelf te mogen aanschouwen. Dan is er eigenlijk geen weg terug meer.

Op 20 mei 1807 wordt bekendgemaakt dat ze heeft geprobeerd een beschuitje te eten, maar dat het resultaat daarvan tot het spuwen van bloed leidde en dat dit natuurlijk met veel pijn gepaard ging.

Er begonnen nu pamfletten te verschijnen waarna dit wonder in een wijdere omgeving bekend werd. Geleerden begonnen zich over het verschijnsel te buigen en kwamen met geweldige verklaring. Mevrouw Moore zou er in geslaagd zijn om van de lucht te leven. Een ander dacht dat er een probleem met haar slokdarm was en natuurlijk was er ook weer de stelling dat dit een bewijs was voor de almacht van God.

Het werd nu tijd om wat tegen geluiden te laten horen. Haar beweringen dat ze niets at en zelfs ook niet meer dronk moesten maar gecontroleerd worden. In september 1808 stelden een paar lokale notabelen een lijst op van degenen die haar gedurende zestien dagen zouden bewaken. Alhoewel mevrouw Moore er in het begin van deze periode slecht uitzag begon ze er in de loop van de periode beter uit te zien en ging ook haar humeur er duidelijk op vooruit. Twee lokale dokters konden na deze tijd dan ook niet anders concluderen dan dat er genoeg bewijzen waren om Ann te geloven. In de buurt was men echter tot een andere conclusie gekomen: "Men geloofde niet

dat ze niets at, maar dat ze heel weinig at."

In de zomer van 1812 ging het echter fout. Alexander Henderson een geneesheer verbonden aan de Westminster General Dispensary publiceerde toen een artikel waarin hij de uitspraken van Ann aan een kritisch beschouwing onderwierp en aantoonde dat zij zich nogal eens tegensprak. Ook viel hem op dat het verhaal van Ann

opmerkelijke gelijkenissen vertoonde met dat van Anna M. Kinker een meisje uit Osnabrück die rond 1800 dezelfde beweringen had geuit. Henderson was het ook die rapporteerde dat Ann beweerde vijf jaar niet gegeten te hebben en vier jaar lang niets had gedronken. Verder zou ze ook geen enkele vorm van ontlasting hebben.

Het werd tijd voor een strengere wacht om het bed van Ann. Deze begon op eenentwintig april 1813 en eindigde op de dertigste, toen duidelijk was dat Ann de zaak had opgelicht. Zij stierf een paar maanden later op de leeftijd van 53!

Verslag van de Annual Conference 2012 in Portsmouth.

door Pieter de Groot

Omdat Portsmouth de geboorteplaats van Dickens is, leek het de Dickens Fellowship gepast om daar de bi-centennial conference te houden. Tussen 9 augustus t/m 13 augustus verzamelden zich daar 181 leden, althans zo beweert de presentielijst. De werkelijkheid is altijd grilliger omdat sommigen later of zelfs nooit arriveren en anderen weer eerder weggaan of uitvallen. Het enorme aantal trappen dat iedere keer weer gelopen moest worden, zelfs om een eenvoudige kop thee te bemachtigen, richtte een ware ravage aan in het deelnemersveld. Portsmouth, we waren er eerder. In 1996 werd de jaarlijkse conferentie er georganiseerd en uw correspondent was ook al eens op twee zogenaamde Dickens weekenden. In alle voorgaande gevallen was het mooi weer en ook nu worden we niet teleurgesteld. A lovely English summer on the south coast.

Donderdag:

Vanaf het moment van aankomst wordt ons meteen duidelijk gemaakt dat de Olympische Spelen aan de gang zijn in London. Overal hangen de grote schermen om ons maar in staat te stellen alles te volgen. Ook in Rees Hall, waar wij verblijven. Het staat op de locatie waar eens een hotel stond waar Dickens heeft verbleven. Nu is het studentenaccommodatie van een redelijk niveau. Tijdens de ontvangst met "tea and a biscuit" is het handen schudden met vele bekenden. Wij van de Haarlem Branch zijn met 15 leden aanwezig, een zware delegatie waar rekening mee gehouden dient te worden.

Waarna wij in twee dubbeldekkers worden geladen want er is een receptie in de Guild Hall aanstaande. Dit per bus heen en weer reizen tussen Rees Hall en de andere locaties is een dagelijkse terugkerend ritueel. Alvorens ons toegang wordt verleend tot de Guild Hall staan wij op het plein voor het gebouw te zwaaien met een vlaggetje naar de gebroeders Ian en Gerald Dickens die de laatste meters van hun wandeltocht vanaf London afleggen. Deze "Toil of Two Cities" volgde het spoor van Nicolas Nickleby and Smike. Beiden zien er verdacht fris uit en op de achtergrond klinkt de snerpande fluit van de optrekkende trein, maar het gaat om het idee. Er wordt ook nog iets gezegd door eerst de Lord Mayor en daarna door Gerald Dickens maar dat gaat verloren in het geluid dat vanaf het levensgrote scherm dat op het plein staat

opgesteld klinkt, want team GB heeft zojuist weer een medaille veroverd. Daarna rollen we de vlaggetjes op en trekken de Guild Hall binnen waar de Lord Mayor, die men als “portly” zou mogen omschrijven, zijn welkomtspeech, die men als “short and to the point” zou mogen omschrijven, al beëindigd heeft voor een ieder binnen is. Met de hapjes en drankjes is het zwaar behelpen terwijl ik dat wel eens anders heb meegemaakt in Portsmouth. Misschien dat het grote aantal deelnemers de spoeling dun maakt. Gelukkig zijn er voldoende pubs in de omgeving waar drank en voedsel in ruime mate aanwezig zijn en waar de meesten van ons na afloop naar toe trekken. Een gezet heer aan de bar vraagt wat dat nu allemaal was daar in de Guild Hall, een gebedsgenezing bijeenkomst misschien, oppert hij. Dat heb ik maar zo gelaten. Wij lopen met een groepje terug naar Rees Hall, zover is het nu ook weer niet, terwijl de eerste slierten van de opkomende nachtmist reeds over de straten dwalen. De mist wordt almaar dikker en de gehele nacht zijn vanaf het water de misthoorns te horen en ook nog in verschillende toonaarden. Opvallend is een duet tussen een hoorn met een diepe sonore klank en een schrill klinkende hoortje. Tot plots de schrille toon halverwege een uitstoot stopt en de diepe sonore hoorn nog eenmaal, in een soort triomf, uithaalt. Het laat zich raden waarom.

Vrijdag:

Er zijn op deze conferentie nogal wat lezingen gepland en vanmorgen bijten we de spits af met Toru Sasaki over “The Impact of the Blacking Factory”. Nu, die blijkt groot te zijn. Volgens spreker komt dit thema steeds weer terug in de romans en om dit te bewijzen heeft hij stukjes tekst daaruit gelicht. Deze staan op twee volle dubbelzijdig bedrukte A3 vellen die wij in een wat willekeurige volgorde doornemen. Het is manoeuvreren om bij te blijven en de oudere leden vechten met de vellen. Hier en daar klinkt het geluid van scheurend papier, of dit door haast of razernij komt valt niet te constateren. Via de “blacking factory” en een aantal “hunchbacks and cripples” komen we uit bij Dickens’ angst om vergeten te raken; zijn angst om geïsoleerd te raken. Spreker constateert tot slot dat Dickens, net als Master Humphrey, last van zijn benen had.

Hierna dalen we een aantal trappen af waar we vergeefs op de koffie wachten en dus gaan we maar weer die trappen op waar de volgende spreker, David Paroissien, al staat te wachten. Hij meldt dat zijn gestel ondermijnd is door de misthoorns die hem wakker hebben gehouden, maar hij gaat toch een poging doen. Zijn onderwerp is “Exhuming the Past; Barnaby as Vocal Witness”. Dickens had gepland om Barnaby Rudge als zogenaamde drie dekker willen laten verschijnen en had hiervoor al een contract voor 200 pond met John Macrone afgesloten. De titel die Dickens op het oog had luidde: “Gabriel Varden, the Locksmith of London”. Volgens Dickens zou het een uniek boek worden want nog nooit had iemand een historische roman over de Gordon Riots geschreven. Barnaby Rudge kwam op het juiste moment uit want rond 1837 was er sprake van toenemende religieuze intolerantie. De Rooms Katholieke “Relief Bill” werd een fiasco, vooral door toedoen van de zogenaamde “Sons of Iron” (let us be sincere and Protestant above all).

Spreeker noemt nog Dennis the Hangman, die zich vol overgave van zijn taak kwijt en sluit af met een quote van Grip de raaf.

Op de vraag waarom Dickens zich niet altijd positief uitliet over het Rooms Katholicisme, antwoordt spreker dat Dickens in Italië vaak in aanraking was gekomen met de negatieve kant van de Rooms Katholieke kerk.

Daarna volgt Michael Slater die het eerst heeft over het nieuwe boek waaraan hij werkt: "The Great Charles Dickens Scandal". Waarna hij vervolgt met zijn lezing over Barnaby Rudge. Naast the blacking factory is ook de gevangenis een steeds weer terugkerend thema in het werk van Dickens; zo ook in Barnaby Rudge. Deze roman wilde Dickens meeslepender en grootser maken dan het eerder verschenen boek van Scott. In Barnaby Rudge gaat het ook over vader en zoon relaties. Niet alleen wat betreft de personages maar ook symbolisch, vader Staat die zijn zonen in de steek laat. De lezers wendden zich echter na verloop van tijd van het boek af en de verkoop liep terug. Men vond het te gotisch en er ontbrak een focus voor sentiment. De figuur van Dolly Varden werd wel populair, maar niet het hele boek. Slater stelt dat dit eigenlijk nog zo is, zelfs onder Dickensians. Dat geldt niet voor hem, het was een van de eerste romans van Dickens die hij las. Hij was gegrepen door de sinistere blinde man en de vraag wie de moordenaar was. Dat laatste gold niet voor Edgar Allen Poe die dat meteen al raadde omdat Dickens dat, volgens Poe dan, in de eerste hoofdstukken weggaf. Dickens was not amused toen hij dit las. Slater ziet overeenkomsten tussen hoofdstuk 18, waarin Rudge niet alleen durft te zijn en onder de mensen wil blijven, en Poe's verhaal "The Man of the Crowd". Ook Slater gaat nog in op de persoon van Dennis the Hangman "who works his customers off in a proper Protestant way", en de geheel eigen spraak van Grip. Barnaby Rudge heeft ook wel wat autobiografische trekjes. Dickens heeft wel wat van de onrust en de gekte van Barnaby, die overigens een goede held is. Hij is bepaald niet saai, mede omdat hij een beetje gek is.

De catering blijkt inmiddels wakker te zijn zodat de lunch gewoon geserveerd kan worden.

Waarna wij ons klaar maken om in bussen rondgereden te worden naar zogenaamde "places of interest". Allereerst naar de St. Albans Church waar het originele doopvont staat waarin Dickens op 4 maart 1812 is gedoopt. Het dateert vermoedelijk uit de vijftiende eeuw. Dan op naar het Birthplace Museum. Hier staat de sofa waarop Dickens de laatste adem uitblies, indertijd door zijn dochter van Gad's Hill naar Portsmouth verstuurd. Vervolgens gaan wij richting Highland Road Cemetery waar een aantal Dickensian graven te zien zijn. Ondermeer die van Ellen Ternan en Maria Beadnell. Hoe langer we rondlopen hoe zwakker de relatie met Dickens wordt. De burens van de Dickens familie, de koper van het geboortehuis (Dupree), de dochter van de rechtskundig adviseur van Dickens, etc. We eindigen bij Georgina Margaret Hayman die model stond voor Little Dorrit.

Daarna is het op naar het gebouw waar John Dickens als klerk zijn uitbetalingen deed. Tijdens de busrit wordt er verder geen informatie gegeven waardoor ons veel onthouden wordt. Tijdens de Dickens weekenden werden

we dan geweest op het feit dat in de directe omgeving veel pubs een Dickensian naam dragen (The Oliver Twist, The Mr. Pickwick, etc.). Maar ook zagen we de plaats waar het George Hotel stond, een locatie waar John Dickens zich regelmatig ging ontspannen en waar ook Dickens' zuster Fanny optrad met zang en dans. En ook waar de Beneficial Hall stond waar Dickens' moeder tot enkele uren voor de bevalling nog vrolijk rond rondanste. De Dickens familie heeft overigens nog twee andere woningen bewoond, maar deze zijn in de oorlog plat gebombardeerd. Portsmouth, een marine stad, was in de oorlog regelmatig doelwit. Ook missen we deze keer het tabakswinkeltje waar Nicolas Nickleby and Smike bij aankomst in Portsmouth onderdak vonden.

Portsmouth heeft overigens een bredere literaire connectie dan alleen Dickens. Kipling zat hier op kostschool (en schreef op de muur: "I hate it here"; geen compliment natuurlijk maar het blijft van Kipling), H.G. Wells werkte hier in de manufacturenhandel en Conan Doyle schreef hier zijn eerste Sherlock Holmes verhalen.

's Avonds gaan we naar het Kings Theatre voor de voorstelling Barnaby Rudge. Het oude theater is redelijk gevuld deze avond en de voorstelling zelf is redelijk goed, in gedachte nemend dat een deel van de acteurs tot de amateurs behoorde.

Waarna wij weer in de bekende dubbeldekkers naar Rees Hall worden vervoerd waar, zoals op bijna iedere conferentie in Engeland die in een universiteit wordt georganiseerd, de eenzame barkeeper na de derde klant geholpen te hebben al roept dat het bier op is.

Zaterdag:

We beginnen de zaterdag met een lezing door John Drew; The Impact of Dickens online. Drew constateert dat er weinig van Dickens te zien was tijdens de openingsceremonie van de Olympische Spelen. Vervolgens toont hij een dia waarin Dickens aan een parachute hangt. Vooruit maar weer. Dickens had een grote invloed op de pers. We krijgen een aantal voorbeelden te horen en zien. Ondermeer uit de USA waar ene Curtis hem a groot journalist noemde. Ook wordt er geciteerd uit de New South Wales Town and Country Gazette uit 1870 waar Dickens een positieve kritiek krijgt, vooral voor Household Words en All the Year Round. Het artikel eindigt met: "Long may he live". Dickens was 16 dagen daarvoor overleden, maar dat wist men daar nog niet. Sinds die tijd reist het nieuws wel wat sneller. Vooral ook door het internet. Ook is alles door het internet bereikbaar geworden. Heel binnenkort ook de weekuitgaven van Dickens. Het project Dickens Journals Online is mede mogelijk gemaakt door The Dickens Fellowship. Straks kunnen we op onze computerschermen ze allemaal inzien. Als we dat vergelijken met de eerste nummers van Household Words die eerst opgevouwen moesten worden. Spreker sluit af met te constateren dat de impact van Dickens mede zo groot is door het bestaan van de Dickens Fellowship, die al in 1902 werd opgericht.

Na de koffie begint de Annual General Meeting (AGM) want we zijn natuurlijk wel een vereniging. De vergadering begint laat maar we lopen steeds met alles achter, maar dat lijkt niemand te raken.

In de vergadering staan wij stil bij de overledenen, horen wie er wel en niet zijn, staan op voor de roll call of branches en nemen de notulen zonder enige kritiek aan. Verder luisteren we naar rapporten van de editor van The Dickensian, penningmeester en de secretaris. De laatste weet te melden dat, op het moment van spreken, branches worden opgericht in Cambridge en Aberdeen en dat het ook in New Orleans broeit. Er wordt een nieuwe honorair secretaris gekozen die onverschrokken meldt dat: "he is ready to give his life to the cause"; en ook een nieuwe voorzitter die tot dusver in zijn leven zoveel georganiseerd heeft dat wij wel een tweeling broer moet hebben, want dat is onmogelijk voor één man.

Kritiek op het feit dat tijdens de Olympische Spelen, met al die bezoekers in London, het Dickens museum was gesloten voor verbouwing, wordt al de kop ingedrukt voor het geuit kan worden.

Na de lunch, waarbij er steeds wat geïmproviseerd moet worden omdat er net te weinig stoelen en veel te weinig tafels zijn, is er een middagprogramma met allerlei parallele sessies. Dit programma sla ik over want ergens in de verte hoor ik een pint London Pride roepen. Maar eerste nog op naar de bibliotheek waar op de bovenste verdieping een tentoonstelling is en wat lager de zogenaamde Dickens kamer. Hier wordt een indrukwekkende collectie bewaard. Van Dickens veel eerste drukken, de eerste tien delen van Bentley's Miscellany waarin Oliver Twist verscheen (Dickens was enige tijd editor van Bentley's), veel jaargangen van Household Words en All The Year Round en losse deeltjes waarin de romans destijds als aflevering verschenen. Over Dickens veel biografieën, encyclopedieën, boeken over zijn illustrators, de karakters in zijn werk, etc. Ook zijn er een aantal plakboeken over de geschiedenis van de Portsmouth Branches.

's Avonds is er het traditionele banket. Opvallend is dat het aantal mannen in black tie, of in ieder geval in een pak, met het jaar lijkt af te nemen. Dit ten faveure van mannen in een shirt. De maaltijd is redelijk goed en tot aan de Loyal toast gaat het goed maar dan springen er een aantal Amerikanen naar voren, die in een soort Snip en Snap act elkaar een Percy Fitzgerald Award uitreiken. Onderwijl wat neuzelen over een standbeeld. De hoofdtafel zit er wat verloren bij.

De Immortal Memory wordt gesproken door Paul Schlicke. Hij heeft geconstateerd dat er veel beroemde mensen zijn geboren in 1812 en ook dat Portsmouth bijna geheel bestaat uit "mad men and sailors". Nicolas Nickleby wilde ook al een zeeman worden maar kwam uiteindelijk bij het toneel terecht. De rol die Portsmouth in die roman speelde maakt het tot een echte Dickensiaanse plaats.

Spreker sluit af met de woorden: "Welcome back you lionhearted boy" en brengt de toast uit.

De Burgemeester zegt in zijn respons dat als John Dickens hier niet gewoond had maar elders, wij nu elders bijeen zouden zijn voor deze bi-centennial

conferentie. Wij zien daar de logica van in. Hij noemt verder Kipling, David Niven en Conan Doyle als bekende stadgenoten en gaat dan verder over de aanleg van de snelweg. Het lag in de plannen om voor de aanleg hiervan het geboortehuis van Dickens te slopen, maar dat is uiteindelijk niet doorgegaan omdat vele Dickensians zich voor de aanstormende bulldozers wierpen. Uiteindelijk is er alleen maar een stuk tuin ten prooi gevallen aan de vooruitgang. Hij sluit af met de woorden dat “Dickens was a genius of a man”, en brengt de toast uit.

Dan volgt Thelma Grove die iemand vervangt en dat ook laat weten. Nu er eerder op de avond het woord standbeeld is gevallen wijst zij er nog eens fijntjes op dat er in het testament van Dickens staat dat hij dat niet wilde. Daarop stelt zij dat de Dickens Fellowship van alles en iedereen aantrekt, “Here’s richness according to Squeers”. Zij kan zich nog herinneren dat op de conferentie van 1972 iemand opmerkte dat de Dickens Fellowship nu 70 jaar bestond en dat er vanaf nu weinig tot geen nieuwe leden meer bij zouden komen. Maar, zo merkt ze op, kijk nu eens aan. Wij zijn er nog steeds en hoe. Hierop brengt zij de toast uit op de Dickens Fellowship.

Tot slot volgt de respons van de huidige president van de Fellowship, Mark Dickens. Hij vindt het presidentschap een grote eer, met name in dit gedenkjaar, want de ogen van de wereld zijn op de Dickens Fellowship gericht. Heeft dit jaar veel belangrijke dingen gedaan, ook al om het “woord” over onze Dickens Fellowship te verspreiden. Hij vond het jammer dat er tijdens de openingsceremonie van de Olympische Spelen niet veel tijd aan Dickens werd besteed. Hij had vooraf nog met de organisatoren gesproken en die hadden hem beleefd aangehoord. Nu, dan weet je het wel. Hierop bedankt hij iedereen en brengt de toast uit.

Zondag:

We beginnen de zondag met een lezing door Malcolm Andrews; “The Drip-Feed Method; Dickens and Serialisation”. Hij heeft het over het ontstaan van de Pickwick Papers. Dickens wilde niet een verhaal dat alleen maar over een sportclub ging. Het moest een verhaal worden dat zich gaande weg zou ontwikkelen. Wel zag hij veel in een publicatie in maandelijkse afleveringen. Commercieel was het ook beter om een roman in maandelijkse afleveringen te laten verschijnen dan meteen als volledig boek. Men had wel de shilling over voor de maandelijkse aflevering maar minder snel de Guinea voor een volledig boek. Zo had The Old Curiosity Shop bijvoorbeeld een maandelijkse oplage van 100.000 exemplaren. Een exemplaar werd gemiddeld door drie personen gelezen, waardoor het eigenlijke bereik nog groter was. Tijdens het schrijven van dat boek werd Dickens benaderd door een arts met de vraag of hij Holloway Pills wilde noemen in de tekst. Dickens weigerde, er stonden al genoeg echte advertenties in de uitgave. Later verschoof het publiceren van de afleveringen in een onafhankelijke uitgave naar publicaties in een bestaand blad. Andrews stelt nog dat het publiceren in maandelijkse afleveringen een auteur de gelegenheid gaf om een wending te geven aan het verhaal in het geval dat het niet liep. Edward Yates had daarmee te kampen en liet de meeste van zijn personages een kolenmijn binnegaan waar ze allemaal verdronken. Niet alleen de verhaallijn maar ook de personages veranderden nogal eens

onder de kritiek van de lezers. En zo'n maandelijkse aflevering gaf de gelegenheid tot cliffhangers.

Waarna wij met de lunchpakketten in bussen stappen voor een uitje. Er gaan twee bussen naar Chawton and Steventon (Jane Austin terrein) en een bus naar een Roman Palace en aanverwante locaties. Uw correspondent neemt de laatste bus en komt terecht in Fishbourne waar ooit een Romeins paleis heeft gestaan. Graafwerk heeft het nodige blootgelegd, maar het blijft toch ook kijken naar iets dat er niet meer is. Hierna is het op naar historisch Bosham, waar het wemelt van de antiekwinkeltjes. Ik krijg van mevrouw de correspondent een verhaal te horen over een man, een kenner van porselein, die in zo'n zelfde dorpje in Wales een pand was binnengestapt en vervolgens op korzelige toon te horen kreeg dat hij de bordjes neer moest zetten en ophoepelen want hij bevond zich ongevraagd in een woonhuis. Ja, het blijft opletten. De koster in de kerk van Borham verhaalt over moeizame bekeringen aldaar. Zelf ziet zij er ook uit als iemand die moeilijk te bekeren is. Ook wijst ze ons op een plek waar volgens de overlevering een dochter van Koning Canute zou zijn begraven.

Waarna wij per bus weer verder reizen. Onderweg krijgen wij diverse forten te zien en een standbeeld van Nelson. Tot wij arriveren bij Portchester Castle. Het kasteel staat op een enorm terrein en wordt ommuurd door de langste Romeinse muur, buiten Italië.

Teruggekomen in Portsmouth gaan wij naar de Choral Evensong, in de St. Mary's Church. Het is de vierde kerk die op deze plaats staat. In de tweede werd Dickens gedoopt. We beginnen iets later want een van de bussen was op weg gegaan naar Oxford waar daar heb je ook een St. Mary's en sinds de uitvinding van de satnav denken chauffeurs blijkbaar niet meer na.

's Avonds is het weer entertainment met ditmaal Gerald Dickens die een nieuwe show heeft. Hij meldt dat hij geen keuze kon maken voor een bepaalde roman, dus speelt hij ze allemaal maar. En inderdaad, hij neemt uit alle vijftien een stukje en laat deze in elkaar overlopen zodat het opletten is geblazen.

Van Jingle naar Fagin naar Squeers naar Quilp naar een beschrijving van de Gordon Riots naar Mrs. Gamp naar Captain Cuttle naar de Waiter in David Copperfield naar John Jarndyce naar Bounderby naar de Turnkey van Marshalsea naar Mr. Jarvis naar Pip naar Gaffer Hexham naar Crisparkle.

Hij is meesterlijk en het is volop genieten.

Maandag:

Vandaag is het een dag vol lezingen. Wij beginnen met Alan Dilnot die het heeft over "The Impact of the Sketches by Boz". De eerste stukken in de Sketches gaan alleen over London, daarna worden ze wat algemener. Dickens was een "London writer". Hard Times is het enige boek dat niet (gedeeltelijk) in London speelt. Hij beschreef niet wat wij nu de toeristen attracties zouden noemen, maar juist de donkere kant van de stad. Veel van zijn verhalen gaan

over ellende en het lijden van vooral vrouwen. Ook was Dickens gefascineerd door mannen die van goed naar kwaad vervielen; dat terwijl ze veelal wel veel kansen hadden. In de Sketches komen geen helden voor. Spreker noemt Dickens de kampioen van de gewone mensen. Dat kwam omdat Dickens gevoelens van verlatenheid en in de steek gelaten te zijn, kende. Zelf was hij, zoals hij eens zei “only a whisker away from prison”. Spreker sluit af met de opmerking dat er veel moeder zoon relaties in de Sketches zijn te vinden en dat die Sketches wel wat weg hebben van James Joyce’s Dubliners.

Dan volgt Tony Williams met zijn lezing over “The Impact of the Dickens Fellowship”. Hij begint te stellen dat wij Dickensians “caretakers” zijn. Het doel van ons bestaan is om de herinnering levend te houden. Er mag dan veel veranderd zijn in 110 jaar, wij zijn nog steeds hier. En wij trekken nog steeds het land in, op bezoek bij plekken waar Dickens of een van zijn personages heeft verbleven. Spreker gaat dan in op de oprichtingsbijeenkomst van de Dickens Fellowship in Anderton’s hotel. Er was daar ruimte voor 500 gasten, dat moest ruim voldoende zijn dacht men, maar er kwamen er die eerste bijeenkomst maar liefst 627. Een jaar later waren er wereldwijd 3.462 leden. Terwijl men oorspronkelijk helemaal niet aan een organisatie met branches had gedacht. Dan heeft hij het over het charitatieve werk van de Fellowship en stelt dat Dickens een universele impact heeft gehad. Tot slot beweert hij dat The Dickensian ons bij elkaar houdt en sluit af met de woorden “Let’s carry on”.

Na de koffie komt Martin Jennings ons uitleg geven over het standbeeld waar aan gewerkt wordt. Hij is de kunstenaar en beseft heel goed dat dit dun ijs is. Het standbeeld is nog niet af, maar dat hadden wij al begrepen. Maar wij gaan wel het proces te zien krijgen op lichtbeelden. Hij verzoekt ons echter geen foto’s te maken want een en ander is nogal geheim. Op de dia’s staan de standbeelden in de USA en in Australia, maar ook standbeelden in Engeland die door Jennings zijn gemaakt. Onder andere dat van Betjeman in St.Pancras station. Daarna krijgen we het hele proces te zien. Waarna er vragen zijn; die vooral gaan over de werking van zeezout op brons en de zogenaamde duivenfactor.

Na de lunch spreekt voor ons Jeni Curtis van de Christchurch Nieuw Zeeland branch over: “Dickens, a Colonial Legacy”. Dickens, zo stelt zij, zag in zijn tijd kolonialisatie als oplossing. Nieuw Zeeland is echter nooit gekolonialiseerd op de wijze waarop dat met Australië is gebeurd. Zij wijst op het grote verschil, toen, in de leefomstandigheden van de hardwerkende Nieuw Zeelandse boer en de fabrieksarbeider in Engeland. Dit is een interessante lezing maar echt veel met Dickens heeft het niet te maken. Dickens en Chopin, zal ik maar zeggen dan weten de meesten van ons genoeg. Maar nogmaals, zeker wel interessant te horen over de verhoudingen in Nieuw Zeeland, toen en nu. Spreker heeft het nog over het boek “Mr. Pip”, van Lloyd Jones en sluit af met de mededeling dat er al in 1840 een Pickwick club in Nieuw Zeeland bestond.

Dan nog een keer Gerald Dickens. Nu met een lezing over "The Readings; an Actor prepares". Hoe stelde Dickens iedere keer dat hij optrad zijn programma samen; dat gaat hij uitleggen. Hij weet er alles van omdat hij zelf ook optreedt. De eerste keer dat je een nieuwe show opvoert is het allemaal zenuwen maar gaande weg sluipt de routine erin. Je zou kunnen stellen dat Dickens vanaf 1858 een professioneel artiest was geworden. Zo vaak trad hij op. Om niet in herhaling te vervallen moest hij dus ook steeds weer het programma aanpassen. In die eerste optredens zat bijna altijd de Christmas Carol maar soms ook The Chimes of The Cricket on the Hearth. Daarna bracht hij de dood van Paultje Dombey en ook Dr. Marigold nam hij steeds vaker op. Sommige boeken lenen zich beter voor voorlezen. Dat geldt vooral voor de vroege romans omdat die meer episodisch waren. Vooral na zware stukken vrolijkte hij de avond weer wat op door te lezen uit Bardel versus Pickwick, the Boots in the Holly Inn of iets over Mrs. Gamp. In latere jaren leest Dickens ook de moord op Nancy. Spreker legt uit hoe hij die tekst voorbereidde. Eerst niet noodzakelijk tekst weghalen, dan ook tekst die uit te beelden is met een lichaamshouding of gezichtsuitdrukking. Vervolgens houding en toonzetting bepalen. Spreker sluit af met de opmerking dat Dickens een heel goed acteur was.

Als laatste spreker horen wij Tony Poiton wiens onderwerp "How History is made; Impact of Inventions on Dickens". Dit vandaag al de derde lezing die zich met impact bezig houdt en de vijfde in totaal, maar vooruit. Alvorens te beginnen laat hij een lokale krant zien die over de wandeltocht van Ian en Gerald Dickens bericht: "Ancesters of Dickens walk from London to Portsmouth". Inderdaad, "ancesters", het stond er echt. Dan opent hij de aanval op Claire Tomalin en haar boek "The Invisible Woman". Spreker stelt dat zij dat schrijft volgens het principe dat alles niet waar hoeft te zijn zolang het maar interessant is. En als dan wordt aangetoond dat het een en ander niet klopt, dan verschuilt zo'n schrijver zich achter het excuus dat ze dat ook maar elders in een ander boek gelezen heeft. Spreker trekt een parallel met een architect die, als de door hem ontworpen brug instort, gaat roepen van: "ik had nu eenmaal gelezen dat het zo moest". En passant haalt hij nog even uit naar de Council en vermoedt dat Tomalin voor haar boek dertig zilverlingen heeft gehad. Waarna er gepast tumult ontstaat.

Op de afsluitende avond is er nog een soort toneel uitvoering van Suzan Healy en Tony Pointon. Het gaat allemaal over eten en drinken want opvallend is dat in alle romans minstens één heel goed omschreven maaltijd staat.

Dan spreekt de Chairman of the Council (not the Chair, for I don't want people to sit on me) Michael Rogers nog een slotwoord waarin hij de organisatie bedankt voor de inzet en constateert dat "it was a lovely English summer, we had lovely lectures and our rooms were well serviced. Thank you".

Dinsdag:

Vandaag is "Maritime Day", optioneel in het programma. Uw correspondent heeft zich opgegeven want niets is hem teveel voor u. We worden los gelaten

op de marine werf, althans op het voor het publiek toegankelijke deel. Het toch nog een vrij grote groep en we moet geteld worden voor we er in mogen want dat heeft ergens mee te maken dat mij volledig ontgaat. Omdat een aantal deelnemers onze teller telkens in de war brengt met zinloze informatie, komt er geen einde aan. Het brengt mevrouw de correspondent er toe Noell Coward te citeren: "why do the wrong people travel and the right people stay at home". Waarvan acte.

Op de werf is het goed toeven. Oude schepen, demonstraties, een mooie tocht door de haven, etc. En het is ook deze dag weer mooi weer en niet al te druk. Een deelnemer aan de conferentie die alle andere dagen iedereen hinderde met krukken en een zwalkende tred, zien wij plots als een kievit een loopplank opschieten. Het zal de geneeskrachtige werking van de gezonde zeelucht zijn.

Volgend jaar maar weer, in Boulogne sur Mer. Tot dan.

KRANTENVIEWER NOORD-HOLLANDS ARCHIEF

Om te zoeken in de krantenviewer van het Noord-Hollands Archief gaat u in uw webbrowser naar het adres <http://www.noord-hollandsarchief.nl/kranten>. U komt op de volgende pagina:

Via deze pagina kunt u zoeken in de krantenviewer.

Door rechts bij 'beperken op' te kiezen voor 'The Dutch Dickensian' zoekt u alleen in dit tijdschrift.

De teksten in de scans zijn door middel van OCR (Optical Character Recognition) toegankelijk gemaakt: hierdoor kunt u zoeken op alle in een tekst voorkomende woorden.

Om te zoeken tikt u het woord waarnaar u wilt zoeken in bij zoekopdracht':

THE DUTCH DICKENSIAN

U krijgt vervolgens in de rechterkolom de zoekresultaten te zien. Door het aanklikken van een zoekresultaat in de rechterkolom, wordt aan de linkerzijde van het scherm de bijbehorende scan getoond:

THE DUTCH DICKENSIAN

Wanneer u de gezochte scan in beeld heeft, kunt u met de werkbalk onderaan het beeld een aantal bewerkingen uitvoeren.

 Met deze knop kunt u door de scan heen bewegen. Houdt u linkermuisknop ingedrukt en beweegt de muis in de richting waarin u wilt kijken,

 Selectie-tool: met deze knop kunt u een gedeelte van de scan selecteren, waarna u deze selectie als bestand kunt opslaan op uw computer

 Met deze knoppen kunt u in- en uitzoomen.

 Met deze knoppen kunt u de scan resp. 90 graden rechtsom, 90 graden linksom of 180 graden draaien.

 Winkelwagen: met deze knop kunt u een afdruk van een scan op papier, of een hoge resolutie download van de scan, bestellen. Hieraan zijn kosten verbonden.

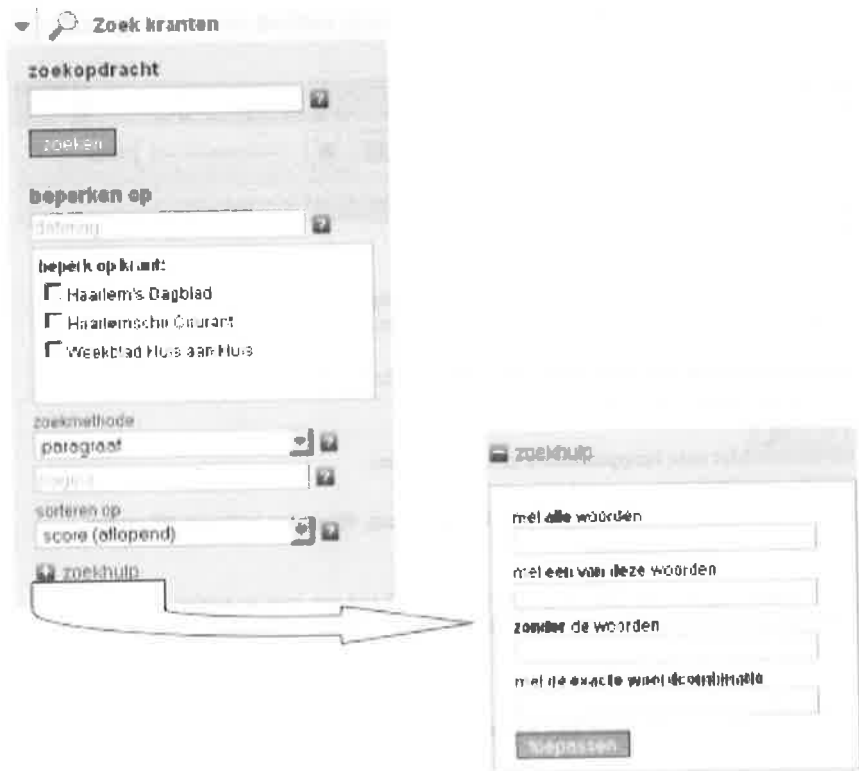
 Met deze knoppen kunt u kiezen of u de scan in een klein venster of beeldvullend wil bekijken.

 Met deze schuifbalk kunt u het niveau van in- en uitzoomen aanpassen.

Een krant of periodiek kan uit meerdere pagina's bestaan. Onder de werkbalk kunt u 'bladeren' door de pagina's:

Mocht uw zoekactie leiden tot een te groot aantal resultaten, kunt u uw zoekvraag aanpassen in het zoekscherm. U kunt een beperking aanbrengen in welke jaren u wilt zoeken en in welke kranten u wil zoeken. Daarnaast kunt u met de optie 'zoekhulp' zoeken met combinaties van woorden.

Mocht u vragen hebben over de Krantenviewer, neem dan contact op met het Noord-Hollands Archief via info@noord-hollandsarchief.nl

In The Dutch Dickensian worden ter beoordeling van de redactie, artikelen opgenomen die betrekking hebben op:
Leven en Werken van Charles Dickens.
Tijdgenoten die raakvlakken hebben met Charles Dickens.
Onderwerpen die licht doen schijnen op de tijd waarin Charles Dickens leefde.
Boekbesprekingen van oude of nieuwe uitgaven alsmede recensies van uitbeeldingen van werken van Charles Dickens op DVD etc.
Zowel artikelen geschreven in de Nederlandse taal alsmede in het Engels kunnen worden geplaatst.

Bijdragen:

Artikelen dienen bij voorkeur als platte tekst of neutraal Word-bestand, zonder opmaak, te worden toegezonden. Voetnoten dienen aan het eind van het artikel te worden geplaatst. Suggesties voor illustraties zijn ter beoordeling van de redactie.

Versijning:

The Dutch Dickensian verschijnt drie maal per jaar, zoveel mogelijk voorafgaande aan de bijeenkomsten van de leden van de Haarlem Branch.

Charles Dickens

"Everybody knows what Dickens's signature is like"—says the reader who bases acquaintance with it upon the familiar, gold-impressed facsimile on the well-known red covers of his works—"a free, dashing signature, with an extensive and well-graduated flourish underneath."